

AMMATTIKORKEAKOULUJEN
VALINTAPERUSTESUOSITUS
2017

26.8.2016

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISOSIO; AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS.....	1
1.1 Hakukelpoisuus ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin.....	1
1.2 Hakukelpoisuuden osoittaminen.....	1
1.3 Valintaperusteet.....	2
1.4 Harkinnanvarainen haku.....	6
1.5 Kielitaidon osoittaminen valinnoissa.....	6
1.5.1 Suomen tai ruotsin kielikoe.....	6
1.5.2 Englannin kielitaito vieraskielisissä koulutuksissa.....	6
1.6 Työkokemus.....	7
1.7 Esteetön opiskelijavalinta – valintakokeen erityisjärjestelyt.....	7
2 YLEISOSIO; YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS.....	8
2.1 Hakukelpoisuus ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen (koskee suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja vieraskielisiä koulutuksia).....	8
2.1.1 Pohjakoulutusvaatimus.....	8
2.1.2 Työkokemusvaatimus.....	9
2.1.3 Tutkinto- ja työtodistusten toimittaminen.....	9
2.2 Esteetön opiskelijavalinta – valintakokeen erityisjärjestelyt.....	10
2.3 Valintaperusteet ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen (koskee suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja vieraskielisiä koulutuksia).....	10
2.4 Valinta tasapisteissä olevien välillä.....	10
3 HUMANISTISEN JA KASVATUSALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO.....	11
3.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen.....	11
3.1.1 Yhteisöpedagogi (AMK) ja yhteisöpedagogi (AMK) / Kirkon nuorisotyö.....	11
3.1.2 Viittomakieli ja tulkkaus / Tulkki (AMK).....	11
3.1.3 Valintakoe.....	11
3.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen.....	12
3.2.1 Yhteisöpedagogi (AMK).....	12
3.2.1.1 Valintakoe.....	12
3.2.1.2 Työkokemus osana valintakoetta.....	13
3.2.2 Viittomakieli ja tulkkaus / Tulkki (AMK).....	13
3.2.3 Asioimistulkkaus / Tulkki (AMK).....	13
3.2.3.1 Valintakoe.....	14
3.3 Terveydelliset edellytykset.....	14
4 KULTTUURIALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO.....	14
4.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	15
4.1.1 Opiskelijavalinta.....	15
4.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen.....	15
4.2.1 Opiskelijavalinta.....	15
4.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen.....	16
5 LUONNONVARA-ALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO.....	16

5.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	16
5.1.1 Valintatapa.....	16
5.1.2 Koulumenestyksen pisteytys päivätoteutuksissa	16
5.1.3. Valintakokeet	17
5.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen	17
5.2.1 Valintatapa.....	17
5.2.2 Valintakoe	17
6 MATKAILU- JA RAVITSEMISALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO.....	17
6.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen.....	17
6.1.1 Valintatapa.....	18
6.1.2 Koulumenestyksen pisteytys	18
6.1.3 Valintakoe	18
6.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen	19
6.2.1 Valintatapa.....	19
6.2.2 Valintakoe	19
6.2.3 Työkokemus.....	20
6.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen.....	20
6.3.1 Valintatapa.....	20
6.3.2 Koulumenestyksen pisteytys.....	21
6.3.3 Valintakoe	21
7 SOSIAALI-, TERVEYS- JA KAUNEUDENHOITOALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO	21
7.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen.....	21
7.1.1 Opiskelijavalinta	21
7.1.1.1 Koulumenestyksen pisteytys	23
7.1.1.2 Esivalintakoe.....	23
7.1.1.3 Valintakoe	24
7.2 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen	25
7.2.1 Opiskelijavalinta	25
7.2.1.1 Valintakoe	26
8 LIIKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO.....	27
8.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	27
8.1.1 Valintakoe	28
8.2 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen	28
9 TEKNIIKAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO	29
9.1 Insinöörikoulutus ja laboratorioanalytikkokoulutus.....	29
9.1.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen	29
9.1.1.1 Koulumenestyksen pisteytys.....	30
9.1.1.2 Valintakoe	30
9.1.1.3 Erilliset soveltuvuuskokeet ja suomen/ruotsinkieliset kokeet.....	31
9.1.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen	31

9.1.2.1 Valintakoe	31
9.1.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen	32
9.1.3.1 Valintakoe	32
9.1.4 Opiskelijavalinta vieraskieliseen monimuotototeutukseen	33
9.1.4.1 Valintakoe	33
9.2 Rakennusarkkitehtikoulutus	33
9.2.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen	33
9.2.1.1 Koulumenestyksen pisteytys.....	34
9.2.1.2 Valintakokeet.....	34
9.3 Rakennusmestarikoulutus	34
9.3.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	34
9.3.1.1 Koulumenestyksen pisteytys.....	35
9.3.1.2 Valintakoe	35
9.3.1.3 Rakennusalan työkokemus.....	35
9.3.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen	36
9.3.2.1 Valintakoe	36
9.3.2.2 Työkokemus.....	36
10 MERENKULKUALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO	37
10.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	37
10.1.1 Valintakoe	38
10.1.2 Työkokemus.....	38
10.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen.....	38
10.2.1 Valintakoe	39
10.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen	39
10.3.1 Valintakoe	39
10.4 Muita tietoja	39
10.4.1 Lääkärintodistus	39
10.4.2 Opiskeluoikeuden peruuttaminen.....	39
11 LIIKETALouden AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO	40
11.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen.....	40
11.1.1 Opiskelijavalinta	40
11.1.2 Koulumenestyksen pisteytys	41
11.1.3 Valintakoe	42
11.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen	43
11.2.1 Opiskelijavalinta	43
11.2.2 Työkokemus.....	43
11.2.3 Valintakoe	44
11.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen	45
11.3.1 Opiskelijavalinta	45
11.3.2 Koulumenestys.....	45

11.3.3 Valintakokeet	45
11.4 Opiskelijavalinta vieraskieliseen monimuotototeutukseen	46
11.4.1 Opiskelijavalinta	46
11.4.2 Työkokemus.....	47
11.4.3 Valintakokeet	47
AIKATAULULIITE	
12 Ammatilliset opettajakorkeakoulut.....	48
12.1 Ammatillinen opettajankoulutus.....	48
12.2 Ammatillinen erityisopettajankoulutus.....	49
12.3 Ammatillinen opinto-ohjaajankoulutus	49

VALINTAPERUSTESUOSITUS 2017

1 YLEISOSIO; AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS

1.1 Hakukelpoisuus ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin

Hakukelpoisuudesta ammattikorkeakouluihin on säädetty ammattikorkeakoululaissa 932/2014.

Voit hakea ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, jos olet suorittanut

- suomalaisen lukion oppimäärän ja/tai ylioppilastutkinnon
- International Baccalaureate -tutkinnon (IB)
- European Baccalaureate -tutkinnon (EB)
- Reifeprüfung-tutkinnon (RP)
- 120 opintoviikon tai 180 osaamispisteen laajuisen suomalaisen ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavan aiemman vähintään 80 opintoviikon laajuisen suomalaisen ammatillisen tutkinnon
- suomalaisen opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon
- näyttötutkintona suoritettua suomalaisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon tai
- ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa hakukelpoisuuden korkeakouluopintoihin.

Valintaperustesuosituksessa esitettävillä tutkintovaatimuksilla tarkoitetaan lähtökohtaisesti aina suomalaista tutkintoa, ellei asiasta toisin mainita.

Korkeakoulututkinnolla ei voi hakea ellei hakukohteen valintaperusteissa toisin mainita. Joihinkin hakukohteisiin ammattikorkeakoulut voivat vaatia tietyn tutkinnon tai muita todistuksia.

Joihinkin ammattikorkeakouluihin haettaessa voidaan harkinnanvaraisesti todeta hakukelpoiseksi hakija, jolla ammattikorkeakoulu katsoo olevan riittävät tiedot ja taidot ammattikorkeakouluopintoja varten kyseiseen hakukohteeseen. Lisätietoja on kohdassa 1.4.

1.2 Hakukelpoisuuden osoittaminen

Haussa käytetyn tutkinnon on oltava suoritettuna niin, että lopullisen tutkintotodistuksen kopio on perillä korkeakoulussa opiskelijavalinnan tulosten julkaisemisen jälkeen ennalta ilmoitettuna määräaikaan (ks. aikataululiite).

Suomalaisella tutkintotodistuksella hakevien ei tarvitse toimittaa todistusjäljennöstä, vaan todistukset tarkistetaan hyväksytyksi tulleilta. Poikkeuksena ovat ennen vuotta 1990 suomalaisen ylioppilastutkinnon suorittaneet, joiden on toimitettava todistuskopiot ennalta ilmoitettuna määräaikaan korkeakoulujen hakijapalveluihin (ks. aikataululiite).

Osoittaakseen hakukelpoisuutensa **Suomen ulkopuolella suoritettulla tutkinnolla hakevan** on ennalta ilmoitettuna määräaikaan (ks. aikataululiite) toimitettava kopio hakemuksensa perusteena olevasta lopullisesta tutkintotodistuksesta ylimpänä ammattikorkeakouluhakutoiveena olevan ammattikorkeakoulun hakijapalveluihin, joka tekee päätöksen hakukelpoisuudesta kaikkiin ammattikorkeakoulujen hakutoiveisiin. Tämä ei koske hakukautena valmistuvia EU-/ETA-maan kansalaisia, joiden tulee toimittaa todistuskopiot ennalta ilmoitettuna muuna määräaikaan (ks. aikataululiite). Vain lopullinen tutkintotodistus voidaan hyväksyä, tilapäisiä tai väliaikaisia todistuksia ei hyväksytä.

Ammattikorkeakoulujen hakijat asetetaan **valintatapa 2** tasapistetilanteessa paremmuusjärjestykseen seuraavin perustein:

1. valintakoepisteet
2. koulumenestyspisteet
3. hakutoivejärjestys

Jos näillä kriteereillä ei saada eroa tasapistetilanteessa olevien välillä, ammattikorkeakoulu voi valita kaikki tasapistetilanteessa olevat hakijat tai ei valitse ketään tasapistetilanteessa olevia hakijoita tai järjestelmä voi arpoa valittavan/valittavat.

VALINTATAPA 3: TODISTUSVALINTA (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla ha-kevat)

Vaihtoehto 3A

Koulumenestys 30 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)

Vaihtoehto 3B

Koulumenestys 60 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)

Ammattikorkeakoulujen hakijat asetetaan **valintatapa 3** tasapistetilanteessa paremmuusjärjestykseen seuraavin perustein:

1. koulumenestyspisteet
2. hakutoivejärjestys

Jos näillä kriteereillä ei saada eroa tasapistetilanteessa olevien välillä, ammattikorkeakoulu voi valita kaikki tasapistetilanteessa olevat hakijat tai ei valitse ketään tasapistetilanteessa olevia hakijoita tai järjestelmä voi arpoa valittavan/valittavat.

VALINTATAPA 4: VALINTAKOE JA TYÖKOKEMUS

Valintakoe	70 pistettä
Työkokemus	30 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Ammattikorkeakoulujen hakijat asetetaan tasapistetilanteessa paremmuusjärjestykseen seuraavin perustein:

1. valintakoepisteet
2. työkokemuspisteet
3. hakutoivejärjestys

Jos näillä kriteereillä ei saada eroa tasapistetilanteessa olevien välillä, ammattikorkeakoulu voi valita kaikki tasapistetilanteessa olevat hakijat tai ei valitse ketään tasapistetilanteessa olevia hakijoita tai järjestelmä voi arpoa valittavan/valittavat.

Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan, jos tutkinto- ja/tai työtodistuksia ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa tai jos hakija on antanut itsestään virheellisiä tietoja.

EB-, IB- ja Reifeprüfung-tutkintojen muuntokaava

IB-tutkinnon, EB-tutkinnon ja Reifeprüfung-tutkinnon suorittaneet hakijat muuntavat tutkintotodistuksensa arvosanat seuraavan muuntotaulukon mukaisesti:

EB-tutkinto		IB-tutkinto (Diploma)	Reifeprüfung-tutkinto	Suomalainen ylioppilastutkinto
Matematiikka	Muu ainekohtainen koe			
9,50–10,00	9,00–10,00	7 (Excellent)	13–15 pistettä	Laudatur
8,50–9,45	8,00–8,95	6 (Very good)	10–12 pistettä	Eximia cum laude approbatur
7,00–8,45	7,00–7,95	5 (Good)	8–9 pistettä	Magna cum laude approbatur
6,00–6,95	6,00–6,95	4 (Satisfactory)	7 pistettä	Cum laude approbatur
5,00–5,95	5,00–5,95	3 (Mediocre)	5–6 pistettä	Lubenter approbatur
4,00–4,95	4,00–4,95	2 (Poor)	4 pistettä	Approbatur

IB- EB- ja RP-tutkintojen aineiden rinnastus suomalaisen ylioppilastutkinnon aineisiin

IB-tutkinnon aineiden rinnastus ylioppilastutkinnon aineisiin

IB- tutkinto	YO
RYHMÄ 1: opiskelijan äidinkieli	
A-kieli – Oppilaan paras kieli, yleensä äidinkieli	Äidinkieli
RYHMÄ 2: vieraat kielet	
Taso B	2. kotimainen kieli, pitkä
	Vieras kieli, pitkä
	Vieras kieli, lyhyt
RYHMÄT 3 ja 4: Reaaliaineet	

Muu aine	Reaaliaineet
*Biologia	*Biologia
*Fysiikka	*Fysiikka
*Kemia	*Kemia
RYHMÄ 5: matematiikka	
Matematiikka High level & Standard level	Pitkä matematiikka
Mathematical studies	Lyhyt matematiikka

* Käytössä vain tekniikan alalla. Muilla aloilla nämä sisältyvät reaaliaineisiin.

EB-tutkinnon aineiden rinnastus ylioppilastutkinnon aineisiin

EB- tutkinto	YO
1. kieli (L1)	Äidinkieli
2. kieli (L2)	2. kotimainen kieli, pitkä
3. kieli (L3)	Vieras kieli, pitkä
4. kieli (L4)	Vieras kieli, lyhyt
Muu aine	Reaaliaineet
*Biologia	*Biologia
*Fysiikka	*Fysiikka
*Kemia	*Kemia
Matematiikka Standard level (5 tuntia)	Pitkä matematiikka
Matematiikka Elementary level (3 tuntia)	Lyhyt matematiikka

* Käytössä vain tekniikan alalla. Muilla aloilla nämä sisältyvät reaaliaineisiin.

RP-tutkinnon eri aineiden rinnastus yo-tutkintoon sekä niiden pisteytys

Reifeprüfung -tutkinnosta saatavat pisteet muunnetaan yo-arvosanoja vastaaviksi jakamalla pisteet kohdasta "Prüfungsergebnis in vierfacher Wertung" neljällä (esim. $48/4 = 12 = E$) tai kohdasta "Prüfungsergebnis in dreifacher Wertung" kolmella (esim. $27/3 = 9 = M$).

RP- tutkinto	YO
Muttersprachliches Niveau	Äidinkieli
Toinen kieli	Äidinkieli
A-kieli	Vieras kieli, pitkä
B1-, B2- ja B3-kieli	Vieras kieli, lyhyt
Muu aine	Reaaliaineet
*Biologia	*Biologia
*Fysiikka	*Fysiikka
*Kemia	*Kemia
Matematiikka, pitkä	Pitkä matematiikka
Matematiikka	Lyhyt matematiikka

* Käytössä vain tekniikan alalla. Muilla aloilla nämä sisältyvät reaaliaineisiin.

1.4 Harkinnanvarainen haku

Jokainen ammattikorkeakoulu päättää harkinnanvaraisesta hakemisesta koulutuksittain. Harkinnanvaraisesti hakevan tulee toimittaa kopio todistuksista, joihin haluaa vedota, kaikkien hakutoiveina olevien ammattikorkeakoulujen hakijapalveluihin ennalta ilmoitettuna määräaikana (ks. aikataululiite). Harkinta kohdistuu vain hakijan hakukelpoisuuteen.

1.5 Kielitaidon osoittaminen valinnoissa

1.5.1 Suomen tai ruotsin kielikoe

Suomen tai ruotsin kielikoe voidaan järjestää hakijalle, jonka äidinkieli ja/tai koulusivistyskieli on eri kuin opetuskieli. Henkilön katsotaan saaneen koulusivistyksensä sillä kielellä, jolla hän on perusopetuslain (628/1998) tai lukiolain (629/1998) mukaisista tai vastaavista opinnoista saamassaan päättötodistuksessa saanut hyväksytyn arvosanan äidinkielenä opiskellusta suomen tai ruotsin kielestä. Koulusivistyskieleksi katsotaan myös kieli, jolla henkilö on ylioppilastutkinnossa suorittanut hyväksytyn kokeen äidinkielessä tai saanut vähintään arvosanan magna cum laude approbatur suomi tai ruotsi toisena kielenä –kokeessa.

Kielikokeen sijaan voidaan näyttönä suomen tai ruotsin kielen taidosta hyväksyä myös vähintään yleisen kielitutkinnon taitotasolla 4 osoitettu taito puhumisessa ja puheen ymmärtämisessä sekä kirjoittamisessa ja tekstin ymmärtämisessä. Myös valtionhallinnon kielitutkinnon suullisen taidon ja kirjallisen taidon osakokeiden suorittaminen vähintään taitotasolla hyvä voidaan hyväksyä vastaavana osoituksena suomen tai ruotsin kielen taidosta.

1.5.2 Englannin kielitaito vieraskielisissä koulutuksissa

Vieraskieliset koulutukset vaativat erittäin hyvän englannin kielen taidon, jotta vieraskielisissä kouluksissa voi menestyä. Hakijoiden kielitaito arvioidaan valintakokeessa, mistä on tarkempi kuvaus alakohtaisissa valintaperusteissa.

Hakiessaan vieraskieliseen koulutukseen hakijan ei tarvitse toimittaa todistusta kielitaidostaan.

1.6 Työkokemus

Työkokemuspisteitä laskettaessa otetaan huomioon vain 18-vuotiaana tai sen jälkeen hankittu työkokemus, joka on kertynyt kevään haussa viimeistään **31.7.2017** ja syksyn haussa viimeistään **31.12.2017**. Kaksi kuukautta yleistä (ei tarvitse olla alakohtaista) työkokemusta tuottaa yhden pisteen. Työkokemuksesta voi saada enintään 30 pistettä.

Pisteitä voi saada vain työkokemuksesta, josta on työnantajan antama työtodistus, ja joka tarkistetaan hyväksytyksi tulleilta. Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Työtodistuksia ei tarvitse toimittaa hakuaikana. Työtodistusten toimitusohjeet ovat aikataululiitteessä.

Varusmiespalvelua, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelua tai hoitovapaata ei lasketa työkokemukseksi. Työkokemukseksi ei lueta työharjoittelua eikä työssä oppimista, jos ne sisältyvät haussa käytettyyn tutkintoon

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. (YEL= yrittäjäeläkevakuutus, MYEL=viljelijöiden, metsätalallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus). Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisin dokumentein.

Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän. Mikäli työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai englanti, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

Mahdolliset koulutusalaikohtaiset työkokemusvaatimukset on tarkemmin esitetty alakohtaisissa valintaperustesuosituksissa.

1.7 Esteetön opiskelijavalinta – valintakokeen erityisjärjestelyt

Hakija hakee oikeutta valintakokeen suorittamista koskeviin erityisjärjestelyihin erillisellä hakemuksella. Hakulomake on kaikille korkeakouluille yhteinen ja se on saatavilla jokaisen korkeakoulun verkkosivulta. Hakemuksessa hakija kuvaa tarvitsemansa valintakokeen erityisjärjestelyt sekä perustelut erityisjärjestelyjen hakemiselle. Hakemukseen tulee liittää kopiot todistuksista, joihin hakija vetoaa.

Huomioithan, että lukihäiriön perusteella saadut lausunnot saavat olla enintään 5 (viisi) vuotta vanhoja. Lisäksi sellaiset lausunnot, jotka osoittavat pysyvän vamman, oppimisvaikeuden tai sairauden saavat olla enintään 5 (viisi) vuotta vanhoja. Muiden lausuntojen voimassaoloaika katsotaan tapauskohtaisesti.

Jos valintakokeen erityisjärjestelyihin oikeuttava este on jo olemassa hakuaikana, valintakokeiden erityisjärjestelyhakemus tulee jättää korkeakoulujen sopimaan yhteiseen määräaikaan mennessä (ks.

aikataululiite). Hakemus toimitetaan erikseen kaikkiin korkeakouluihin, joihin hakija on hakenut. Korkeakoululla voi olla täydentävää ohjeistusta esim. kaksivaiheisiin valintoihin liittyen. Hakemus toimitetaan ao. korkeakoulujen hakijapalveluihin.

Jos valintakokeen erityisjärjestelyihin oikeuttava este syntyy tai todetaan hakuajan päättymisen ja valintakoeajankohdan välillä, tulee hakijan jättää erityisjärjestelyhakemus viipymättä kaikkien niiden hakutoiveiden korkeakoulujen hakijapalveluihin, joissa järjestettäviin valintakokeisiin hakija osallistuu. Korkeakoulu voi evätä hakijalta oikeuden erityisjärjestelyihin, mikäli järjestelyt on esim. aikataulusyistä mahdotonta toteuttaa.

Päätös valintakokeen erityisjärjestelyistä on hakukohdekohtainen ja päätös on voimassa vain määrättyinä valintakoepäivinä. Päätöksenteossa noudatetaan hyvän hallintotavan mukaisia menettelyjä. Erityisjärjestelyhakemuksen liitteet ovat salassa pidettäviä.

2 YLEISOSIO; YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS

2.1 Hakukelpoisuus ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen (koskee suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja vieraskielisiä koulutuksia)

Hakukelpoisuuden ylempään AMK-tutkintoon antaa soveltuva ammattikorkeakoulututkinto tai muu soveltuva korkeakoulututkinto sekä tämän jälkeen hankittu vähintään kolmen vuoden työkokemus asianomaiselta alalta. Asianomaiseksi alaksi katsotaan sekä ala, jolle nyt ollaan hakemassa että ala, jolta korkeakoulututkinto on.

2.1.1 Pohjakoulutusvaatimus

Ammattikorkeakoulu määrittelee pohjakoulutusvaatimuksen jokaiseen hakukohteeseen erikseen.

Haussa käytettävän tutkinnon on oltava suoritettuna niin, että lopullisen **tutkintotodistuksen kopio** on perillä korkeakoulun hakijapalveluissa ennalta ilmoitettuna määräaikana (ks. aikataululiite).

Osoittaakseen hakukelpoisuutensa **Suomen ulkopuolella suoritettulla** tutkinnolla hakevan on toimitettava kopio hakemuksensa perusteena olevasta lopullisesta tutkintotodistuksesta korkeakoulun hakijapalveluihin ennalta ilmoitettuna määräaikana (ks. aikataululiite). Tämä ei koske hakukautena valmistuvia EU-/ETA-maan kansalaisia

Jos todistus on annettu muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi, on hakijan toimitettava siitä kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä ylimpänä hakutoiveena olevan ammattikorkeakoulun hakijapalveluihin. Kopioiden on oltava perillä hakijapalveluissa ennalta ilmoitettuna määräaikana (ks. aikataululiite).

Jos hakija on **pakolainen** tai pakolaiseen rinnastettavassa asemassa, eikä hän voi todistaa tutkintoaan asiakirjoin, ammattikorkeakoulu voi kutsua hakijan valintakokeeseen tai hänen määräaikaan mennessä toimittamansa ennakkotehtävä voidaan ottaa huomioon. Hakijalla tulee olla pakolaisstatuksesta kertova viranomaispäätös (turvapaikkapäätös tai oleskelulupa suojelun perusteella). Hakijan tulee toimittaa kopio kyseisestä päätöksestä kaikkien hakukohteiden ammattikorkeakoulujen hakijapalveluihin ennalta ilmoitettuna määräaikana (ks. aikataululiite).

2.1.2 Työkokemusvaatimus

Hakukelpoisuuteen vaaditaan kolme vuotta työkokemusta, joka on kertynyt lopullisen korkeakoulututkintotodistuksen myöntämispäivästä alkaen ja se on hankittu kevään haussa **31.7.2017** mennessä ja syksyn haussa **31.12.2017** mennessä.

Ammattikorkeakoulu hyväksyy työkokemukseksi myös aiemmin Suomessa suoritetun opistoasteen tai ammatillisen korkea-asteen tutkinnon (tutkinto voi olla miltä koulutuslata tahansa) jälkeen, ennen korkeakoulututkintoa hankitun työkokemuksen. Myös tässä tapauksessa vaaditaan asianomaiselta alalta hankittu vähintään kolmen vuoden työkokemus.

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. (YEL= yrittäjäeläkevakuutus, MYEL=viljelijöiden, metsätilallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus). Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisoin dokumentein.

Käsi- ja taideteollisuuslalla, viestintä- ja kuvataidealalla, teatteri- ja tanssialalla ja musiikkialalla työkokemuksen asemesta voidaan vaatia vastaavan pituinen taiteellinen toiminta, joka osoitetaan esim. portfolioilla (Laki 932/2014).

Merenkulkualalla merikapteeni (ylempi AMK) -koulutukseen hyväksytään Liikenteen turvallisuusvirasto Trafim hyväksymä vähintään kuuden kuukauden aluspalvelu päällystötehtävissä merimiesrekisteriotteen mukaan. Sen lisäksi vaaditaan työkokemusta merenkulkualan palveluksessa joko merellä tai maissa siten, että em. päällystötehtävissä toimiminen ja muu merenkulkualan työkokemus yhteen laskettuna muodostavat vähintään kolmen vuoden työkokemuksen.

Työkokemus ilmoitetaan täysinä kuukausina. Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän.

Varusmiespalvelusta, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelusta tai hoitovapaata ei lasketa työkokemukseksi.

2.1.3 Tutkinto- ja työtodistusten toimittaminen

Tutkinto- ja työtodistukset ja mahdolliset muut todistukset tarkistetaan opiskelijaksi hyväksytyiltä. Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan, jos tutkinto- ja/tai työtodistuksia ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa tai jos hakija on antanut itsestään virheellisiä tietoja.

Työkokemus pitää todentaa työnantajan antamalla työtodistuksella. Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Jos työsuhte jatkuu edelleen, työnantajalta tulee pyytää väliaikainen työtodistus.

Mikäli alkuperäinen tutkinto- tai työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

2.2 Esteetön opiskelijavalinta – valintakokeen erityisjärjestelyt

Hakija hakee oikeutta valintakokeen suorittamista koskeviin erityisjärjestelyihin erillisellä hakemuksella. Hakulomake on kaikille korkeakouluille yhteinen ja se on saatavilla jokaisen korkeakoulun verkkosivulta. Hakemuksessa hakija kuvaa tarvitsemansa valintakokeen erityisjärjestelyt sekä perustelut erityisjärjestelyjen hakemiselle. Hakemukseen tulee liittää kopiot todistuksista, joihin hakija vetoaa.

Huomioithan, että lukihäiriön perusteella saadut lausunnot saavat olla enintään 5 (viisi) vuotta vanhoja. Lisäksi sellaiset lausunnot, jotka osoittavat pysyvän vamman, oppimisvaikeuden tai sairauden saavat olla enintään 5 (viisi) vuotta vanhoja. Muiden lausuntojen voimassaoloaika katsotaan tapauskohtaisesti.

Jos valintakokeen erityisjärjestelyihin oikeuttava este on jo olemassa hakuajana, valintakokeiden erityisjärjestelyhakemus tulee jättää korkeakoulujen sopimaan yhteiseen määräaikaan mennessä (ks. aikataululiite). Hakemus toimitetaan erikseen kaikkiin korkeakouluihin, joihin hakija on hakenut. Korkeakoululla voi olla täydentävää ohjeistusta esim. kaksivaiheisiin valintoihin liittyen. Hakemus toimitetaan ao. korkeakoulujen hakijapalveluihin.

Jos valintakokeen erityisjärjestelyihin oikeuttava este syntyy tai todetaan hakuajan päättymisen ja valintakoeajankohdan välillä, tulee hakijan jättää erityisjärjestelyhakemus viipymättä kaikkien niiden hakutoiveiden korkeakoulujen hakijapalveluihin, joissa järjestettäviin valintakokeisiin hakija osallistuu. Korkea-koulu voi evätä hakijalta oikeuden erityisjärjestelyihin, mikäli järjestelyt on esim. aikataulusyistä mahdotonta toteuttaa.

Päätös valintakokeen erityisjärjestelyistä on hakukohdekohtainen ja päätös on voimassa vain määrättyinä valintakoepäivinä. Päätöksenteossa noudatetaan hyvän hallintotavan mukaisia menettelyjä. Erityisjärjestelyhakemuksen liitteet ovat salassa pidettäviä.

2.3 Valintaperusteet ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen (koskee suomenkielisiä, ruotsinkielisiä ja vieraskielisiä koulutuksia)

1 Valintakoe ja/tai ennakkotehtävä

Valintakoe ja/tai ennakkotehtävä 100 pistettä. (valintakoe voi sisältää myös haastattelun). Alin hyväksyttävä pistemäärä on 20 pistettä.

Vieraskielisiin koulutuksiin hakeneen hakijan kielitaito arvioidaan valintakokeen/ ennakkotehtävän yhteydessä.

Opinnäytetyön arvosana, koulumenestys ja alakohtainen työkokemus voidaan huomioida valintakokeessa/ennakkotehtävässä.

2.4 Valinta tasapisteissä olevien välillä

Hakijat asetetaan tasapistetilanteessa paremmuusjärjestykseen seuraavin perustein:

1. Valintakoe ja/tai ennakkotehtävä
2. Hakutoivejärjestys

Jos näillä kriteereillä ei saada eroa tasapistetilanteessa olevien välillä, ammattikorkeakoulu voi valita kaikki tasapistetilanteessa olevat hakijat tai ei valitse ketään tasapistetilanteessa olevia hakijoita tai järjestelmä arpoo valittavan/valittavat.

3 HUMANISTISEN JA KASVATUSALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

3.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 100 pistettä

Opiskelijavalinta tehdään pelkän valintakokeen perusteella. Valintakokeeseen osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Hakijan on saatava valintakokeesta 50 p (yhteisöpedagogi) tai 35 p (tulkki) voidakseen tulla valituksi. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumista varten.

Humanistisella ja kasvatusalalla tehdään valintakoeysteistyötä kahdessa päivätoteutusten valintaryhmässä, jotka ovat yhteisöpedagogi (AMK) ja yhteisöpedagogi (AMK) / kirkon nuorisotyö sekä viittomakieli ja tulkkaukset / Tulkki (AMK).

Valintakoeysteistyötä tekevät ammattikorkeakoulut:

3.1.1 Yhteisöpedagogi (AMK) ja yhteisöpedagogi (AMK) / Kirkon nuorisotyö

- Centria-ammattikorkeakoulu
- Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk)

Valintakoeysteistyö tarkoittaa sitä, että samaan valintakoeryhmään kuuluvat ammattikorkeakoulut hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettun valintakokeen. Hakija osallistuu valintakokeeseen kyseisen koulutuksen korkeimman hakutoiveen toimipisteessä. Valintakoe kutsut lähetetään hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen.

3.1.2 Viittomakieli ja tulkkaukset / Tulkki (AMK)

- Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Humanistinen ammattikorkeakoulu

Valintakokeisiin kutsutaan kaikki ne hakukelpoiset hakijat, jotka ovat palauttaneet etukäteistehtävän mennessä ja suorittaneet sen hyväksytysti. Etukäteistehtävä julkaistaan yhteishaun alkaessa Diakin ja Humakin verkkosivuilla (www.diak.fi ja www.humak.fi).

3.1.3 Valintakoe

Yhteisöpedagogikoulutuksen valintakoe muodostuu erilaisista yksilö- ja ryhmätehtävistä sekä Centria-ammattikorkeakoulussa myös psykologisesta testistä. Kokeen avulla selvitetään hakijoiden opiskelunvalmiuksia, soveltuvuutta alalle, motivaatiota, sosiaalista kyvykkyyttä ja luovuutta. Hakijan

tulee saada valintakokeesta (max 100 p) vähintään 50 p ja jokaisen pakollisen osion tulee olla hyväksytty.

Valintakokeet järjestetään kevään yhteishaussa 6.-8.6.2017 ja syksyn yhteishaussa 31.10. - 1.11.2017 (Xamk). Valintakoe on hakijalle yksipäiväinen, ja valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat opintopolku.fi-sivustolla ja omilla verkkosivuillaan valintakoepäivät ja valintakokeen sisällön.

Viittomakielen ja tulkkauksen valintakoe muodostuu mm. suomen kielen tehtävistä, muistiteisteistä, viittomakielenomaksumiskykyä kartoittavista tehtävistä, haastatteluista ja soveltuvuutta arvioivista osioista. Kokeen avulla selvitetään monipuolisesti hakijan soveltuvuutta ja motivaatiota alalle. Hakijan tulee saada valintakokeesta (max 100 p) vähintään 35 pistettä tullakseen valituksi.

Viittomakielen ja tulkkauksen valintakoe järjestetään 6.-8.6.2017. Valintakoe on hakijalle yksipäiväinen, ja valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat opintopolku.fi-sivustolla ja omilla verkkosivuillaan valintakoepäivät ja valintakokeen sisällön.

3.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 100 pistettä

Hakijan on saatava valintakokeesta 50 p (yhteisöpedagogi, monimuoto) tai 35 p (tulkki/viittomakielen tulkkaus ja tulkki/asioimistulkkaus) voidakseen tulla valituksi.

Monimuotokoulutuksissa valintakokeisiin kutsutaan kaikki hakukelpoiset hakijat. Valinta tehdään pelkän valintakokeen perusteella. Monimuotototeutukset eivät tee valintakoeysteistyötä. Hakijat kutsutaan valintakokeeseen hakukohteittain ammattikorkeakoulun ilmoittamana päivänä.

3.2.1 Yhteisöpedagogi (AMK)

- Centria-ammattikorkeakoulu (Centria)
- Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak)
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk)

3.2.1.1 Valintakoe

Valintakoe sisältää opiskeluvälmiuksia, alalle soveltuvuutta ja motivaatiota selvittäviä osioita. Myös hakijan humanistiselta ja kasvatusalalta hankkima työkokemus ja alasuuntautuneisuus huomioidaan osana valintakoepisteitä. Hakijan tulee saada valintakokeesta (max 100 p) vähintään 50 p ja jokaisen pakollisen osion tulee olla hyväksytty.

Yhteisöpedagogi (amk) monimuotototeutusten valintakokeet järjestetään kevään yhteishaussa ajalla 30.5.-1.6.2017 (Humak), 7.-8.6. (Centria) sekä syksyn yhteishaussa 7.11.2017 (Xamk). Valintakoe on hakijalle yksipäiväinen, ja valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat opintopolku.fi-sivustolla ja omilla verkkosivuillaan valintakoepäivät ja valintakokeen sisällön.

3.2.1.2 Työkokemus osana valintakoetta

Valintakokeen osana pisteytettävän työkokemuksen ja alasuuntautuneisuuden osoittaminen tarkennetaan kunkin ammattikorkeakoulun hakuohjeissa. Työkokemuspisteitä laskettaessa otetaan huomioon vain 18-vuotiaana tai sen jälkeen hankittu, hakuohjeissa tarkennettu työkokemus, joka on kertynyt kevään haussa viimeistään **31.7.2017** ja syksyn haussa viimeistään **31.12.2017**. Kaksi kuukautta kokoaikaista työkokemusta tuottaa yhden pisteen.

Pisteitä voi saada vain työkokemuksesta, josta on työnantajan antama työtodistus, ja joka tarkistetaan hyväksytyksi tulleilta. Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Varusmiespalvelua, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelua tai hoitovapaata ei lasketa työkokemukseksi. Työkokemukseksi ei lueta työharjoittelua eikä työssä oppimista, jos ne sisältyvät haussa käytettyyn tutkintoon

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. (YEL= yrittäjäeläkevakuutus, MYEL=viljelijöiden, metsätalallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus). Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisin dokumentein.

Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän. Mikäli työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai englanti, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

3.2.2 Viittomakieli ja tulkkaus / Tulkki (AMK)

- Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak)

3.2.2.1 Valintakoe

Valinta tehdään pelkän haastattelun ja siihen liittyvän portfolion perusteella. Alan työkokemus otetaan huomioon osana haastattelua, ei erillisinä pisteinä. Hakijan tulee saada valintakokeesta (max 100 p) vähintään 35 p. Viittomakielen ja tulkkauksen valintakoe järjestetään 24.5.2017. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

3.2.3 Asioimistulkkaus / Tulkki (AMK)

- Diakonia-ammattikorkeakoulu

Valintakokeisiin kutsutaan vain sellaiset hakukelpoiset hakijat, jotka ovat määräajassa toimittaneet Diakin hakutoimistoon todistuksen vaadittavasta suomen kielen taitotasosta. Valintakokeesta (max 100 p) on saatava vähintään 35 pistettä ja jokainen osio on suoritettava hyväksyttävästi.

Asioimistulkkauksen opintoihin valittavilla on kaksi työkieltä, A-työkieli ja B-työkieli, joissa osaaminen osoitetaan. A-kieli on yleensä hakijan äidinkieli. B-työkieli on vieras kieli, jota

hakija osaa niin hyvin, että hän pystyy käyttämään sitä myös kohdekielenä. Hakukelpoisuuden antavan tutkinnon suomen kielellä suorittaneet osoittavat riittävän suomen kielen taidon kyseisellä tutkintotodistuksella (mm. lukion oppimäärä eli päättötodistus, ylioppilastutkinto tai ammatillinen perustutkinto). Muulla kuin suomen kielellä hakukelpoisuuden antavan tutkinnon hankkineet osoittavat suomen kielen taitonsa joko yleisen kielitutkinnon, valtionhallinnon kielitutkinnon (todistus vuodelta 2003 tai sen jälkeen) tai asioimistulkinnon ammattitutkinnon tutkintotodistuksella. Tarvittavat todistukset suomen kielen taidosta tulee toimittaa Diakin hakijapalveluihin hakuajan päättymiseen mennessä.

3.2.3.1 Valintakoe

Molempien työkielten taitoa arvioidaan myös valintakokeessa. Suomen ja toisen työkielen tehtävien lisäksi valintakoe muodostuu haastattelusta sekä opiskelu- ja työskentelyvalmiuksia mittaavista tehtävistä.

Asioimistulkkauksen valintakoe järjestetään 1.6.2017. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

3.3 Terveydelliset edellytykset

Humanistiselle ja kasvatusalalle hakevan terveydentilan ja toimintakyvyn tulee olla sellainen, että hän kykenee opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun. Tieto alan terveydellisistä vaatimuksista löytyy ammattikorkeakoulun verkkosivuilta ja Opintopolku.fi -palvelusta. Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisenarvioinnin edellyttämät terveydentilaansa ja toimintakykyään koskevat tiedot sekä tiedon mahdollisesta aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamisesta koskevasta päätöksestä.

Opiskelijan tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä esittää rikostaustaote, jos opiskelijalle annetaan opinnoissa tai opintoihin kuuluvassa harjoittelussa tehtäviä, jotka edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä. Ammattikorkeakoulu voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai harjoittelussa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumausaineista.

4 KULTTUURIALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

Suosituksessa on kuvattu valintaperusteet suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen sekä vieraskieliseen koulutukseen. Kulttuurialan opiskelijavalinnoissa ei tehdä valintakoe yhteistyötä, joten kaikki ammattikorkeakoulut toteuttavat valintakokeet itsenäisesti. Tarkemmat tiedot koulutusten alkamisesta, ajankohdista ja hakuun liittyvistä yksityiskohdista ovat opintopolku.fi -sivustolla.

Mikäli korkeakoulu poikkeaa suosituksen mukaisista hakukohteista, muodostetaan koulutus ja hakukohde lisäämällä pääaine tarkenneosaan (esim. Koulutus: Muotoilija (AMK), korumuotoilu / Hakukohde: Muotoilija (AMK), korumuotoilu, päivätoteutus). Korkeakoulu mallintaa itse valintaperustesuosituksesta poikkeavat hakukohteet ja pisteytystavat yhteishakujärjestelmään. Vieraskielisen koulutuksen hakukohteet johdetaan siten, että tutkintonimikkeen jälkeen tule koulutusta vastaava Degree Programme. (esim: Bachelor of Culture and Arts, DP in media, Full-time studies).

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutusohjelmiin sekä ylempään ammattikorkeakoulututkinnon valintaperusteet on kerrottu valintaperustesuosituksen yleisessä osassa.

4.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

4.1.1 Opiskelijavalinta

Valintakokeet ovat ammattikorkeakoulukohtaisia. Hakijan tulee perehtyä ammattikorkeakoulukohtaisiin hakuohjeisiin ja aikatauluihin.

Valintakokeeseen liittyvä etukäteismateriaali sekä tutkinto- ja työtodistukset toimitetaan niitä pyytäneeseen ammattikorkeakouluun ammattikorkeakoulun määrittelemällä tavalla.

Opiskelijavalinnan kokonaispisteityksessä kulttuurialalla käytetään valintakoetta. Lisäksi valintaan vaikuttaa opiskelijoiden jako erikoistumisaloihin, suuntautumisvaihtoehtoihin tai instrumenttiryhmiin, joiden opiskelijamäärät perustuvat työelämän tarpeiden arviointiin.

Hakijan tulee saada vähintään puolet (50 %) valintakokeen enimmäispistemäärästä (min 50p). Jokainen kokeen osio on suoritettava hyväksytysti. Valintakokeen sisältö ja pisteitys ilmoitetaan opinto-polku.fi -sivustolla.

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 100 pistettä

Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen tai hakijat kutsutaan valintakokeeseen etukäteen tehtävän karsivan näytön perusteella. Karsivassa näytössä valintakokeeseen liittyy ennen valintakoepäivää itsenäisesti tehtäviä ja oppilaitokseen toimitettavia osioita, joiden perusteella arvioidaan hakijan motivaatiota, alaan liittyvää muuta koulutusta, työkokemusta ja harrastuneisuutta sekä alalle soveltuvuutta. Etukäteisnäyttö arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Etukäteen pyydettyä näyttöä ei pisteytetä osaksi valintakoetta.

4.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen

4.2.1 Opiskelijavalinta

Valintakokeet ovat ammattikorkeakoulukohtaisia. Hakijan tulee perehtyä ammattikorkeakoulukohtaisiin hakuohjeisiin ja aikatauluihin. Valintaan vaikuttaa opiskelijoiden jako erikoistumisaloihin, suuntautumisvaihtoehtoihin tai instrumenttiryhmiin, joiden opiskelijamäärät perustuvat työelämän tarpeiden arviointiin.

Valintakokeeseen liittyvä etukäteismateriaali sekä tutkinto- ja työtodistukset ja portfolioit toimitetaan niitä pyytäneeseen ammattikorkeakouluun ammattikorkeakoulun määrittelemällä tavalla.

Hakijan tulee saada vähintään puolet (50 %) valintakokeen enimmäispistemäärästä (min 50p). Jokainen kokeen osio on suoritettava hyväksytysti. Valintakokeen sisältö ja pisteitys ilmoitetaan opinto-polku.fi -sivustolla.

Valintatapa 1: Pelkkä valintakoe

Valintakoe 100 pistettä

Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen tai hakijat kutsutaan valintakokeeseen etukäteen tehtävän karsivan näytön perusteella. Karsivassa näytössä valintakokeeseen liittyy ennen valintakoepäivää itsenäisesti tehtäviä ja oppilaitokseen toimitettavia osioita, joiden perusteella arvioidaan hakijan motivaatiota, alaan liittyvää muuta koulutusta, työkokemusta ja harrastuneisuutta sekä

alalle soveltuvuutta. Etukäteisnäyttö arvioidaan asteikolla hyväksytty / hylätty. Etukäteen pyydettyä näyttöä ei pisteytetä osaksi valintakoetta.

Kulttuurialan monimuotototeutuksissa voidaan huomioida työkokemusta tai taiteellista toimintaa etukäteisnäyttönä tai valintakokeen osana. Työkokemus osoitetaan valintaperustesuosituksen kappaleen 1.6 mukaisesti työtodistuksilla ja taiteellinen toiminta esim. portfolioilla tai ammattikorkeakoulun muutoin pyytämällä tavalla. Ammattikorkeakoulu arvioi taiteellisen toiminnan kelpoisuuden toimitetun näytön perusteella.

4.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen

Valinnassa käytettävä valintapisteitysmalli on vastaavan suomenkielisen toteutusmuodon mukainen.

5 LUONNONVARA-ALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

5.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

5.1.1 Valintatapa

Opiskelijavalinnassa on käytössä valintatapa 1 ja valintatapa 3 B.

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 40 pistettä

VALINTATAPA 3: TODISTUSVALINTA (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevat)

Vaihtoehto 3B

Koulumenestys 60 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)

Todistusvalinta 3B on käytössä ainoastaan hakijan ensimmäisessä hakukohteessa.

Ammattikorkeakoulut voivat itse määrittellä montako paikkaa he varaavat valintatavalle 3 B. Valintatapajonoista täytetään ensiksi **valintatapa 3** ja sen jälkeen **valintatapa 1**.

5.1.2 Koulumenestyksen pisteytys päivätoteutuksissa

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella. Ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat saadaan hakijarekisteriin suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta.

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	20	19	17	12	10

Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen) pitkä (lyhyt/keskipitkä)	20 (19)	19 (18)	17 (16)	12 (11)	10 (9)
Matematiikka (lyhyt tai pitkä) tai paras reaaliaineiden kokeista (ennen v. 2006 kirjoittaneilla reaali)	20	19	17	12	10

Valintatavassa 3 B tasapistetilanteessa ensisijaisuusjärjestyksessä huomioidaan valintakriteerinä äidinkieli.

5.1.3. Valintakokeet

Luonnonvara-alan koulutusten yhteinen valintakoe järjestetään **30.5.2017. klo 9-14**. Valintakokeisiin osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Kokeen voi suorittaa suomen tai ruotsin kielellä. Hakija suorittaa valintakokeen luonnonvara-alan ylimmän hakukohteen ammattikorkeakoulussa. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumisista varten.

Valintakokeesta voi saada yhteensä korkeintaan 40 pistettä. Valintakokeesta tulee saada vähintään 14 pistettä voidakseen tulla valituksi.

Päivätoteutuksissa ammattikorkeakoulut hyväksyvät toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettua valintakokeen sellaisenaan. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

5.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen

5.2.1 Valintatapa

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 100 pistettä

5.2.2 Valintakoe

Jokaisella ammattikorkeakoululla on oma valintakoe, josta voi saada korkeintaan 100 pistettä. Valintakokeesta on saatava vähintään 30 pistettä, jotta voi tulla valituksi. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat valintakokeen ajankohdasta ja rakenteesta www.opintopolku.fi -palvelussa ja omilla nettisivuillaan. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

6 MATKAILU- JA RAVITSEMISALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

6.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuosituksen yleisessä osassa.

6.1.1 Valintatapa

Hakijat voidaan valita hakukohteittain kahdella eri valintatavalla.

Jos päivätoteutuksessa käytetään kahta valintatapaa, täytetään ensin **valintatapa 2** ja sitten **valintatapa 1**. Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan.

Valintapisteiden enimmäismäärät:

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 70 pistettä

VALINTATAPA 2: KOULUMENESTYS JA VALINTAKOE (koskee vain ylioppilastutkinnolla hakuvia)

Vaihtoehto 2A

Koulumenestys 30 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)
 Valintakoe 70 pistettä
 Yhteensä 100 pistettä

6.1.2 Koulumenestyksen pisteytys

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella. Ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat saadaan hakijarekisteriin suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta.

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	10	9	8	7	6
Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen): pitkä (lyhyt/keskipitkä)	10 (9)	9 (8)	8 (7)	7 (6)	6 (5)
Matematiikka (lyhyt tai pitkä) tai paras reaaliaineiden kokeista (ennen v. 2006 kirjoittaneilla reaali)	10	9	8	7	6

6.1.3 Valintakoe

Valintakokeisiin osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan valtakunnallinen valintakoe on sama päivä- ja monimuotototeutuksissa. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumista varten.

Valintakokeen yhteinen osuus pidetään kevään yhteishaussa ti 6.6.2017 ja syksyn yhteishaussa ti 31.10.2017 alkaen klo 10.00.

Valintakokeessa käytetään ennakkoaineistoa joka julkaistaan jokaisen valtakunnallista koetta

käyttävän ammattikorkeakoulun verkkosivuilla: kevään haussa 5.5.-6.6.2017 ja syksyn haussa 29.9.- 31.10.2017. Aineisto ei saa olla mukana koetilanteessa.

Valintakokeeseen sisältyy yhteisen kirjallisen osuuden lisäksi ammattikorkeakoulun valinnan mukaan joko kirjoitelma tai haastattelu. Haastattelu voi olla ennen kirjallista osuutta, sen jälkeen tai tarvittaessa myös kirjallista osuutta seuraavana päivänä.

Valintakokeessa painotetaan soveltuvuutta alan koulutukseen, motivaatiota, äidinkielen, englannin ja ongelmanratkaisun taitoa sekä matemaattis-loogisia valmiuksia.

Valintakokeesta on saatava vähintään 25 pistettä. Valintakokeen kaikista osioista on saatava vähintään 1 piste. Koetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Valintakoeysteistyötä tekevät ammattikorkeakoulut hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettua valintakokeen. Valintakoeysteistyötä tekevien ammattikorkeakoulujen luettelo löytyy ammattikorkeakoulujen verkkosivuilta.

6.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuosituksen yleisessä osassa.

6.2.1 Valintatapa

Hakijat voidaan valita hakukohteittain kahdella eri valintatavalla.

Jos monimuotototeutuksessa käytetään kahta valintatapaa, täytetään ensin **valintatapa 4** ja sitten **valintatapa 1**. Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan.

Valintapisteiden enimmäismäärät:

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe	70 pistettä
------------	-------------

VALINTATAPA 4: VALINTAKOE JA TYÖKOKEMUS

Valintakoe	70 pistettä
Työkokemus	30 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

6.2.2 Valintakoe

Valintakokeisiin osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan valtakunnallinen valintakoe on sama päivä- ja monimuotototeutuksissa. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumista varten.

6.3.2 Koulumenestyksen pisteytys

Valintatapa 2

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella. Ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat saadaan hakijarekisteriin suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta.

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Aidinkieli	10	9	8	7	6
Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen): pitkä (lyhyt/keskipitkä)	10 (9)	9 (8)	8 (7)	7 (6)	6 (5)
Matematiikka (lyhyt tai pitkä) tai paras reaaliaineiden kokeista (ennen v. 2006 kirjoittaneilla reaali)	10	9	8	7	6

6.3.3 Valintakoe

Valintakokeeseen kutsutaan kaikki hakukelpoiset hakijat. Valintakoekutsu lähetetään sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Matkailu-, ravitsemis- ja talousalan valtakunnallisen valintakokeen yhteinen osuus pidetään torstaina 20.4.2017.

Valintakokeessa painotetaan soveltuvuutta alan koulutukseen. Valintakokeesta on saatava vähintään 25 pistettä niin, että motivaatio-osuudesta on saatava vähintään 11 pistettä (max 30p), essee-artikkeli-osuudesta 7 pistettä (max 20p) ja matemaattis-loogisesta osuudesta 7 pistettä (max 20p). Koetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Valintakoeysteistyötä tekevät ammattikorkeakoulut hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritetun valintakokeen. Valintakoeysteistyötä tekevien ammattikorkeakoulujen luetelo löytyy ammattikorkeakoulujen verkkosivuilta.

7 SOSIAALI-, TERVEYS- JA KAUNEUDENHOITOALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

Tässä suosituksessa on kuvattu valintaperusteet sosiaali-, terveys- ja kauneudenhoitoalan suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen sekä vieraskieliseen koulutukseen. Suositus täydentää valintaperustesuosituksen yleisosiota.

7.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen

7.1.1 Opiskelijavalinta

Hakukelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin on määritelty valintaperustesuosituksen yleisessä osiossa.

Sosiaali- ja terveysalalle hakevan terveydentilan ja toimintakyvyn tulee olla sellainen, että hän kykenee opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun. Tieto alan terveydellisistä vaatimuksista löytyy ammattikorkeakoulun verkkosivuilta ja Opintopolku.fi-sivustolta.

Bioanalytikkokoulutukseen hakeutuvalla on oltava mikroskoopilla työskentelyyn riittävä näkökyky ja normaali värinäkö. Koulutukseen valittujen tulee toimittaa silmälääkärin, optikon tai optometristin todistus koulutuksen alkaessa ammattikorkeakoulun antamien ohjeiden mukaisesti. Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan, mikäli todistusta ei toimiteta määräajassa tai valituksi tullutta opiskelijaa ei todistuksen perusteella voida pitää soveltuvana bioanalytikkokoulutukseen.

Sosiaali- ja terveysalalle hakeutuvan tulee huomioida, että

- opiskelu ja ammatissa toimiminen edellyttävät hyvää henkistä tasapainoa
- ala ei sovellu huumeiden käyttäjälle eikä alkoholin tai lääkkeiden ongelmakäyttäjälle
- esimerkiksi tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet, krooniset ihosairaudet, allergiat ja mielenterveyden häiriöt voivat muuttua terveydelliseksi ongelmaksi opiskeluaikana tai myöhemmin työelämässä
- veriteitse tarttuva tauti saattaa rajoittaa opintojen etenemistä ja työhön sijoittumista.

Ylläolevat terveydelliset vaatimukset eivät koske kauneushoitoalalle hakevia.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa ja toimintakykyään koskevat tiedot sekä tieto mahdollisesta aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.

Opiskelijan tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä esittää rikostaustaote, jos opiskelijalle annetaan opinnoissa tai opintoihin kuuluvassa harjoittelussa tehtäviä, jotka edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Ammattikorkeakoulu voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai harjoittelussa tai että opiskelijalla on huumausaineriippuvuus.

Opiskelijavalinta on kaksivaiheinen

Kaikki hakijat osallistuvat valtakunnalliseen esivalintakokeeseen ilman erillistä kutsua. Esivalintakokeen perusteella osa hakukelpoisista hakijoista kutsutaan varsinaiseen valintakokeeseen. Valintakokeeseen kutsutaan vähintään kaksinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähden.

Lopullinen valinta tehdään ylioppilastutkinnossa saatujen pisteiden ja valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella tai pelkästään valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella.

Valintatapa 1: Valintakoe

Valintakoe 70 pistettä

Valintatapa 2: Koulumenestys ja valintakoe

Vaihtoehto 2 A

Koulumenestys 30 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)
Valintakoe 70 pistettä

Yhteensä 100 pistettä

Valintatapajonoista täytetään ensin **valintatapa 2, vaihtoehto 2 A** (koulumenestys ja valintakoe) ja sitten **valintatapa 1** (valintakoe). Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan.

Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan,

- jos todistuksia ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa
- jos hakija on antanut itsestään virheellisiä tietoja
- jos bioanalytikkokoulutukseen valittua ei voida pitää koulutukseen soveltuvana näkökyvystä annetun todistuksen perusteella
- on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä (Ammattikorkeakoululaki 932/2014)
- jos opiskelija on salannut aiemman opiskeluoikeuden peruuttamisen (Ammattikorkeakoululaki 932/2014).

7.1.1.1 Koulumenestyksen pisteytys

Valintatapa 2

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella.

Ylioppilastutkintotodistuksen pisteytys

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	10	9	8	7	6
Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen): pitkä (lyhyt/keskipitkä)	10 (9)	9 (8)	8 (7)	7 (6)	6 (5)
Matematiikka (lyhyt tai pitkä) tai paras reaaliaineiden kokeista (ennen v. 2006 kirjoittaneilla reaali)	10	9	8	7	6

7.1.1.2 Esivalintakoe

Kaikki hakijat osallistuvat valtakunnalliseen esivalintakokeeseen ilman erillistä kutsua. Esivalintakoe tehdään opetuskielillä, kokeessa voi olla muuta kielitaitoa mittaavia osioita.

Esivalintakokeen perusteella osa hakukelpoisista hakijoista kutsutaan varsinaiseen valintakokeeseen. Valintakokeeseen kutsutaan vähintään kaksinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähdessä.

Lopullinen valinta tehdään ylioppilastutkinnossa saatujen pisteiden ja valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella tai pelkästään valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella.

Sosiaali-, terveys-, liikunta- ja kauneudenhoitoalalla järjestetään yksi yhteinen valtakunnallinen esivalintakoe.

Valtakunnallinen esivalintakoe järjestetään hakuajan päättymisen jälkeen **27.4.2017** ja **12.10.2017**.

Esivalintaa koskevat erityisjärjestelypyynnöt tulee toimittaa siihen ammattikorkeakouluun, joka on sosiaali-, terveys-, liikunta- ja kauneudenhoitoalan ylimpänä hakutoiveena

- kevään haun osalta 10.4.2017 mennessä
- syksyn haun osalta 25.9.2017 mennessä.

7.1.1.3 Valintakoe

Esivalintakokeen perusteella osa hakukelpoisista hakijoista kutsutaan varsinaiseen valintakokeeseen. Valintakokeeseen kutsutaan vähintään kaksinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähden. Valintakoe tehdään opetuskielellä, kokeessa voi olla muuta kielitaitoa mittaavia osioita.

Esivalintakokeen tulosta ei huomioida lopullisessa valinnassa. Lopullinen valinta tehdään ylioppilastutkinnossa saatujen pisteiden ja valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella tai pelkästään valintakokeesta saatujen pisteiden perusteella.

Sosiaali- ja terveysalan valintakokeessa painotetaan alalle soveltuvuutta arvioimalla kiinnostusta ja suuntautumista alalle, sosiaalisia valmiuksia sekä oppimis- ja työskentelyvalmiuksia. Koulutukseen valitulta edellytetään alalle soveltuvaa terveyttä.

Kauneudenhoitoalan valintakokeessa painotetaan kiinnostusta alalle sekä oppimis- ja työskentelyvalmiuksia.

Valintakokeesta on saatava vähintään 30 pistettä. Ammattikorkeakoulu voi halutessaan käyttää valintakokeessa pakollista osiota, joka pitää suorittaa hyväksytysti.

Ammattikorkeakoulut voivat tehdä valintakoe yhteistyötä, josta ammattikorkeakoulut ilmoittavat omilla verkkosivuillaan.

Sosiaali- ja terveysalalla on neljä valintaryhmää. Kauneudenhoitoala muodostaa oman valintaryhmänsä. Hakija saa saman valintaryhmän sisällä hakemiinsa koulutuksiin yhden valintakoe kutsun esivalintakokeesta saadun pistemäärän perusteella. Valintakokeesta hakija saa valintakoetuloksen kaikkiin hakemiinsa samaan valintaryhmään kuuluviin koulutuksiin. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat Opintopolku.fi-sivustolla ja omilla verkkosivuillaan valintakoe päivät ja valintakokeen sisällön.

Valintaryhmät ovat seuraavat:

1. valintaryhmä

Barnmorska

Förstavårdare

Ensihoitaja

Hälsovårdare

Kätilö

Sairaanhoitaja

Sairaanhoitaja, diakoninen hoitotyö

Sjukskötare

Terveydenhoitaja

2. valintaryhmä

Bioanalytiker
 Bioanalytikko
 Hammasteknikko
 Optometrismi
 Röntgenhoitaja
 Röntgenskötare
 Suuhygienisti

3. valintaryhmä

Apuvälineteknikko
 Ergoterapeut
 Fysioterapeut
 Fysioterapeutti
 Jalkaterapeutti
 Naprapaatti
 Osteopaatti
 Toimintaterapeutti

4. valintaryhmä

Geronomi
 Kuntoutuksen ohjaaja
 Socionom
 Sosionomi
 Sosionomi, diakoniatyö
 Sosionomi, kirkon nuorisotyö
 Sosionomi, kirkon varhaiskasvatus

5. valintaryhmä

Estenomi
 Estenom

7.2 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivä- ja monimuotototeutukseen

Hakukohteet

Vieraskielisen koulutuksen hakukohteet löytyvät ammattikorkeakoulujen verkkosivuilta ja Opintopolku.fi-sivustolta.

7.2.1 Opiskelijavalinta

Hakukelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin on määritelty valintaperustesuosituksen yleisessä osassa.

Sosiaali- ja terveysalalle hakevan terveydentilan ja toimintakyvyn tulee olla sellainen, että hän kykenee opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun. Tieto alan terveydellisistä vaatimuksista löytyy ammattikorkeakoulun verkkosivuilta ja Opintopolku.fi-sivustolta.

Bioanalytikkokoulutukseen hakeutuvalla on oltava mikroskoopilla työskentelyyn riittävä näkökyky ja normaali värinäkö. Koulutukseen valittujen tulee toimittaa silmälääkärin, optikon tai optometristin todistus koulutuksen alkaessa ammattikorkeakoulun antamien ohjeiden mukaisesti. Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan, mikäli todistusta ei toimiteta määräajassa tai valituksi tullutta opiskelijaa ei todistuksen perusteella voida pitää soveltuvana bioanalytikkokoulutukseen.

Sosiaali- ja terveysalalle hakeutuvan tulee huomioida, että

- opiskelu ja ammatissa toimiminen edellyttävät hyvää henkistä tasapainoa
- ala ei sovellu huumeiden käyttäjälle eikä alkoholin tai lääkkeiden ongelmakäyttäjälle
- esimerkiksi tuki- ja liikuntaelimestön sairaudet, krooniset ihosairaudet, allergiat ja mielenterveyden häiriöt voivat muuttua terveydelliseksi ongelmaksi opiskeluaikana tai myöhemmin työelämässä
- veriteitse tarttuva tauti saattaa rajoittaa opintojen etenemistä ja työhön sijoittumista.

Ylläolevat terveydelliset vaatimukset eivät koske kauneudenhoitoalalle hakevia.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa ja toimintakykyään koskevat tiedot sekä tieto mahdollisesta aiemmasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.

Opiskelijan tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä esittää rikostaustaote, jos opiskelijalle annetaan opinnoissa tai opintoihin kuuluvassa harjoittelussa tehtäviä, jotka edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Ammattikorkeakoulu voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos on aihetta epäillä, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai harjoittelussa tai että opiskelijalla on huumausaineriippuvuus.

Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan,

- jos todistuksia ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa
- jos hakija on antanut itsestään virheellisiä tietoja
- jos bioanalytikkokoulutukseen valittua ei voida pitää koulutukseen soveltuvana näkökyvystä annetun todistuksen perusteella
- on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä (Ammattikorkeakoululaki 932/2014)
- jos opiskelija on salannut aiemman opiskeluoikeuden peruuttamisen (Ammattikorkeakoululaki 932/2014).

7.2.1.1 Valintakoe

Valintakokeeseen kutsutaan kaikki hakukelpoiset hakijat.

Opiskelijavalinta tehdään **valintatapa 1** mukaisesti (valintakokeesta saadun pistemäärän perusteella.)

Valintakokeesta voi saada enimmillään 70 pistettä ja alin hyväksytty pistemäärä on 30 pistettä. Ammattikorkeakoulu voi halutessaan käyttää valintakokeessa pakollista osiota, joka pitää suorittaa hyväksytysti.

Sosiaali- ja terveysalan valintakokeessa painotetaan alalle soveltuvuutta arvioimalla kiinnostusta ja suuntautumista alalle, sosiaalisia valmiuksia sekä oppimis- ja työskentelyvalmiuksia. Koulutukseen valitulta edellytetään alalle soveltuvaa terveyttä.

Ammattikorkeakoulut voivat tehdä valintakoeysteistyötä, josta ammattikorkeakoulut ilmoittavat omilla verkkosivuillaan.

Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat Opintopolku.fi-sivustolla ja omilla verkkosivuillaan valintakoepäivät ja valintakokeen sisällön.

8 LIIKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

Tämä alakohtainen osa tarkentaa valintaperustesuosituksen yleisosaa. Suosituksessa on kuvattu valintaperusteet liikunnan ammattikorkeakoulututkinnon suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen sekä vieraskieliseen koulutukseen. Opintopolku.fi -verkkosivuilta löytyy tarkemmat tiedot koulutusten sisällöistä ja valintaperusteista.

Monimuotototeutusta ei ole erillisenä hakukohteena yhteishaussa vuonna 2017. Monimuotototeutuksesta kiinnostuneet hakijat voivat hakea Haaga-Helia amk:n koulutukseen. Siellä kaikki hakijat hakevat samaan hakukohteeseen ja opiskelijan mahdollinen sijoittuminen monimuotokoulutukseen tapahtuu opintojen alkaessa opinto-ohjelman henkilökohtaistamisen yhteydessä.

SORA-LAINSÄÄDÄNTÖ

Liikunta-alalle hakevan terveydentilan ja toimintakyvyn tulee olla sellainen, että opiskelija kykenee opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin ja harjoitteluun. Tiedot vaadituista terveydellisistä edellytyksistä löytyvät opintopolku.fi-sivuston hakukohdetiedoista.

Ennen opiskeluihin kuuluvaan harjoitteluun siirtymistä ammattikorkeakoulu voi pyytää rikostaustaotteen esittämistä, jos harjoitteluun kuuluu olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä.

Opiskelijaksi pyrkivän tulee ammattikorkeakoulun pyynnöstä antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä tieto opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.

8.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

Hakukelpoisuus ammattikorkeakouluopintoihin on määritelty valintaperustesuosituksen yleisessä osassa. Opintopolku.fi -verkkosivujen hakukohdetiedoista löydät mahdolliset poikkeavat hakukelpoisuusvaatimukset.

Suomenkielisissä koulutuksissa opiskelijavalinta on kaksivaiheinen. Kaikki hakijat osallistuvat sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan valtakunnalliseen esivalintakokeeseen **27.4.2017** ilman erillistä kutsua. Esivalintakokeen järjestämisestä tiedotetaan tarkemmin kunkin ammattikorkeakoulun verkkosivuilla ja opintopolku.fi -sivustoilla. Varsinaiseen valintakokeeseen kutsutaan esivalintakokeen tulosten perusteella vähintään nelinkertainen määrä hakijoita aloituspaikkoihin nähden.

Lopullinen opiskelijavalinta tehdään varsinaisesta valintakokeesta saatavan pistemäärän perusteella. Esivalintakokeen pisteet eivät vaikuta lopullisiin valintapisteisiin.

Esivalintaa koskevat erityisjärjestelypyynnöt tulee toimittaa siihen ammattikorkeakouluun, joka on sosiaali-, terveys-, liikunta- ja kauneudenhoitoalan ylimpänä hakutoiveena:

- kevään haun osalta 10.4.2017 mennessä

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 70 pistettä

Voidakseen tulla valituksi hakijan on saatava valintakokeesta vähintään 30 pistettä.

8.1.1 Valintakoe

Varsinainen valintakoe on ammattikorkeakoulukohtainen. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Koe voi sisältää liikuntatestejä, ohjausnäytteen, psykologisen soveltuvuustestin, kirjallisen tai aineistokirjoituskokeen, ryhmätilanteen ja henkilökohtaisen haastattelun. Eri osioiden määrä ja painotus vaihtelevat ammattikorkeakouluittain. Ammattikorkeakoulu ilmoittaa valintakokeen osiot ja niiden painotukset tarkemmin Opintopolku-sivustoillaan.

Lisäksi valintakokeen osana arvioidaan hakijan alasuuntautuneisuutta ja alakohtaista työkokemusta.

Alasuuntautuneisuuden arvioinnissa voidaan ottaa huomioon mm.

- koulutukseen ammatillisesti valmentava koulutus (esim. urheiluopistojen 4–8 kk:n kurssit)
- valtakunnallinen liikunta- ja nuorisojärjestöjen tavoitteellinen koulutus
- koulutukseen soveltuva muu ammatillinen koulutus sekä avoimen ammattikorkeakoulun tai avoimen yliopiston arvosanaopinnot
- liikunnan lukiodiplomi
- järjestöjen ja yhdistysten luottamustehtävät, projektien vetäminen ja vastaava toiminta
- liikuntasaavutukset sekä harrastusluonteinen ohjaus- ja valmennustoiminta

Työkokemuspisteitä annetaan koulutukseen soveltuvasta liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikatoiminnan sekä opetus- tai kasvatusalan työkokemuksesta. Työkokemus on pitänyt hankkia vähintään 16-vuotiaana hakuajan päättymiseen mennessä (kahden kuukauden työkokemus tuottaa valinnassa yhden pisteen). Osa-aikatyössä (vähintään 20 tuntia viikossa) 150 tunnin mittainen, saman työnantajan palveluksessa tehty työ vastaa yhden kuukauden työkokemusta.

Varusmies- ja siviilipalvelus luetaan työkokemukseksi siten, että hakuajan loppuun mennessä suoritettu palvelus hyväksytään (kolmen kuukauden palvelusjakso tuottaa yhden työkokemuskuukauden).

Hakijan on varauduttava toimittamaan ammattikorkeakoululle valintakokeen yhteydessä kopiot koulutodistuksista sekä työtodistuksista ja muista sellaisista todistuksista, jotka hakija haluaa otettavaksi huomioon alasuuntautuneisuuden arvioinnissa.

Valintakoepäivät ammattikorkeakouluittain:

- Arcada, ilmoitetaan myöhemmin
- Haaga-Helia amk, 5.-9-6.2017
- Kajaanin amk, 5.-6.6.2017
- Lapin amk, 7.-8.6.2017

8.2 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen

Vieraskielistä liikunnan ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta järjestävät Haaga-Helia amk ja Kajaanin amk. Opetuskieli on englanti. Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen ja opiskelijavalinta tehdään pelkän valintakoetuloksen perusteella. Osana valintakoetta arvioi-

daan hakijan alasuuntautuneisuutta ja alakohtaista työkokemusta. Ammattikorkeakoulu ilmoittaa valintakokeen eri osioiden painotuksen Opintopolku-sivustoillaan. Ammattikorkeakoulu voi järjestää koulutushaun erillishakuna. Myös siitä ilmoitetaan tarkemmin ammattikorkeakoulun Opintopolku-sivuilla.

Vieraskielisen koulutuksen kielitaitovaatimukset on määritelty valintaperustesuosituksen yleisessä osassa

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava:

Valintakoe ja ennakkotehtävä	100 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Valintakoepäivät:

- Haaga-Helia amk, 18.-21.4.2017
- Kajaanin amk, 27.4.2017

9 TEKNIKAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

9.1 Insinöörikoulutus ja laboratorioanalytikkokoulutus

9.1.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain joko pelkästään valintakokeen perusteella tai koulumenestyksen ja valintakokeen perusteella tai pelkästään koulumenestyksen perusteella.

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe	40 pistettä
------------	-------------

VALINTATAPA 2: KOULUMENESTYS JA VALINTAKOE (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnoilla hakevat)

Vaihtoehto 2B

Koulumenestys	60 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)
Valintakoe	40 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

VALINTATAPA 3: TODISTUSVALINTA (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnoilla hakevat)

Vaihtoehto 3B

Koulumenestys	60 pistettä (ylioppilastutkinnon arvosanat)
---------------	---

Todistusvalinta 3B on käytössä ainoastaan hakijan ensimmäisessä hakukohteessa.

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohteittain, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat eri valintatapoihin. Valintatapajonoista täytetään ensin **valintatapa 3** ja sitten **valintatapa 2** ja viimeiseksi **valintatapa 1**.

9.1.1.1 Koulumenestyksen pisteytys

Valintatapa 2B ja 3B

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella. Ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat saadaan 1990 ja sen jälkeen valmistuneilta hakijarekisteriin suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta.

Koulumenestyspisteet lasketaan ylioppilastutkintotodistuksen yksittäisistä aineista (äidinkieli, paras pitkänä kirjoitettu kieli, matematiikka sekä paras reaalikoe seuraavista: fysiikka, kemia ja biologia).

Valintatavoissa 2B ja 3B käytetään alla olevaa pistetaulukkoa koulumenestyspisteiden laskemisessa.

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	15	12	9	6	3
Paras pitkänä kirjoitettu kieli	15	12	9	6	3
Matematiikka, pitkä *	15	12	9	7	5
Matematiikka, lyhyt *	10	8	6	4	2
Fysiikan reaalikoe **	15	12	9	6	3
Kemian reaalikoe **	15	12	9	6	3
Biologian reaalikoe **	15	12	9	6	3

* = enintään toinen

** = enintään yksi

9.1.1.2 Valintakoe

Valintakokeisiin osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumista varten. Saadakseen valintakoetuloksen hakijan tulee osallistua tekniikan valtakunnalliseen valintakokeeseen hakulomakkeessa ilmoittamassaan ylimmässä tekniikan alan hakukohteessa. Näin menetellessään hakija saa koetuloksen kaikkiin insinööri- ja laboratorioanalyttikokoulutuksen, rakennusmestarikoulutuksen, rakennusarkkitehtikoulutuksen sekä merenkulkualan insinöörin suuntautumisvaihtoehdon hakutoiveisiinsa.

Valintakoe on 2-3 tuntia kestävä kirjallinen koe. Siinä mitataan motivaatiota, loogista ajattelua ja ongelmaratkaisukykyä sekä luonnontieteiden ja matemaattisten aineiden perustietämystä. Kokeeseen osallistuva voi valita joko suomenkieliset tai ruotsinkieliset tehtävät. Koe on yhteinen pohjakoulutuksesta riippumatta. Laskimen käyttö valintakokeessa on kielletty. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Kokeessa on saavutettava vähintään 10 pistettä maksimiarvosta 40 pistettä.

9.1.4 Opiskelijavalinta vieraskieliseen monimuotototeutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain pelkän valintakokeen perusteella.

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 40 pistettä

9.1.4.1 Valintakoe

Kukin tätä valintatapaa käyttävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan valintakokeen osioiden sisällöt ja niiden tuottamat pisteet.

Mikäli valintatapaan sisältyy valintakoe ja / tai haastattelu, kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen ja /tai haastatteluun.

Valintakokeen ja /tai haastattelun voi suorittaa ainoastaan hakukohteen ammattikorkeakouluissa. Osallistuessaan tähän valintakokeeseen ja /tai haastatteluun, hakija saa koetuloksen joka pätee ainoastaan kokeen järjestäneessä ammattikorkeakoulussa toteutettavan monimuotototeutuksena järjestettävän tekniikan koulutuksen opiskelijavalinnoissa. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Kokeessa on saavutettava vähintään 10 pistettä maksimiarvosta 40 pistettä.

Tekniikan monimuotototeutuksen koulutusta järjestävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan järjestämiensä valintakokeiden päivämäärät.

9.2 Rakennusarkkitehtikoulutus

9.2.1 Opiskelijavalinta suomenkieliseen päivätoteutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Kaikki hakukelpoiset hakijat osallistuvat sekä tekniikan alan valtakunnalliseen valintakokeeseen että rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskokeeseen ilman erillistä kutsua. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumisista varten.

Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain joko pelkästään valintakokeiden perusteella tai koulumenestyksen ja valintakokeiden perusteella. Valintakokeissa on saavutettava vähintään 35 pistettä (tekniikan alan valtakunnallisesta valintakokeesta 10 pistettä ja rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskokeesta 25 pistettä).

Voidakseen tulla valituksi hakijan tulee saada molemmista kokeista hyväksytty suoritus samassa haussa.

Valintaperusteet noudattavat insinööri- ja laboratorioanalytikkokoulutuksen valtakunnallisia valintaperusteita lukuun ottamatta rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskoetta.

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava:

Valintakokeet:

- * tekniikan alan valtakunnallinen valintakoe 40 pistettä
- * rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskoee 50 pistettä

Yhteensä**90 pistettä**

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevut):

Koulumenestys (ylioppilastutkinnon arvosanat)	60 pistettä
Valintakokeet:	
* tekniikan alan valtakunnallinen valintakoe	40 pistettä
* rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskoe	50 pistettä
Yhteensä	150 pistettä

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohteittain, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat eri valintatapoihin. Valintatapajonoista täytetään ensin koulumenestys ja valintakoejono ja sitten pelkkä valintakoejono.

9.2.1.1 Koulumenestyksen pisteytys

Koulumenestyspisteet lasketaan samoin kuin insinööri- ja laboratorioanalytikkokoulutuksessa.

9.2.1.2 Valintakokeet

Rakennusarkkitehtikoulutuksen valintakokeet järjestetään seuraavasti: **1.6.2017** tekniikan alan valtakunnallinen valintakoe sekä **2.6.2017** rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskoe. Rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskokeen enimmäispistemäärä on 50 pistettä (alin hyväksytytistemäärä 25 pistettä).

Hakijan tulee osallistua tekniikan alan valtakunnalliseen valintakokeeseen hakulomakkeessa ilmoittamassaan ylimmässä tekniikan alan hakutoiveen ammattikorkeakoulussa ja rakennusarkkitehtikoulutuksen soveltuvuuskokeeseen korkeimman rakennusarkkitehtikoulutuksen hakutoiveensa mukaisessa rakennusarkkitehtikoulutusta antavassa ammattikorkeakouluyksikössä, joka on yksi seuraavista: Metropolia ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Tampereen ammattikorkeakoulu.

9.3 Rakennusmestari-koulutus

9.3.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan tekniikan valintakokeeseen.

Valintaperusteet noudattavat insinööri- ja laboratorioanalytikkokoulutuksen valtakunnallisia valintaperusteita lukuun ottamatta rakennusalan työkokemusta.

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava:

Valintakoe	40 pistettä
Rakennusalan työkokemus	30 pistettä
Yhteensä	70 pistettä

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevrat):

Koulumenestys (ylioppilastutkinnon arvosanat)	60 pistettä
Valintakoe	40 pistettä
Rakennusalan työkokemus	30 pistettä
Yhteensä	130 pistettä

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohteittain, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat eri valintatapoihin. Valintatapajonoista täytetään ensin koulumenestys, valintakoe ja työkokemusjono ja sitten valintakoe ja työkokemusjono.

9.3.1.1 Koulumenestyksen pisteytys

Koulumenestyspisteet lasketaan samoin kuin insinööri- ja laboratorioanalytikkokoulutuksessa.

9.3.1.2 Valintakoe

Opiskelijavalinnassa käytetään tekniikan valtakunnallista valintakoetta.

9.3.1.3 Rakennusalan työkokemus

Työkokemuspisteitä laskettaessa otetaan huomioon vain 18-vuotiaana tai sen jälkeen hankittu rakennusalan työkokemus, joka on kertynyt hakuajan loppuun mennessä. Kaksi kuukautta työkokemusta tuottaa yhden pisteen. Työkokemuksesta voi saada enintään 30 pistettä.

Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Varusmiespalvelua, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelua tai hoitovapaata ei lasketa rakennusalan työkokemukseksi. Työkokemukseksi ei lueta työharjoittelua eikä työssä oppimista, jos ne sisältyvät haussa käytettyyn tutkintoon.

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisin dokumentein.

Pisteitä saadakseen hakijan tulee merkitä hakulomakkeeseen rakennusalan työkokemuksen kokonaismäärä täysinä kuukausina. Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän.

Rakennusalan työkokemuksen määrä on pystyttävä osoittamaan työtodistuksin. Mikäli työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai englanti, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

Työtodistukset tulee lähettää ylimpään rakennusmestarikoulutuksen hakukohteeseen siten, että ne saapuvat hakijapalveluihin viimeistään **20.4.2017** klo 15.00 mennessä (postileiman päiväys ei riitä).

9.3.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain joko pelkän valintakokeen tai valintakokeen ja työkokemuksen perusteella.

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 70 pistettä

Pelkkä valintakoe (max.70 p, minipistemäärä 15 p) Kukin tätä valintatapaa käyttävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan valintakokeen osioiden sisällöt ja niiden tuottamat pisteet.

VALINTATAPA 3: VALINTAKOE JA TYÖKOKEMUS

Valintakoe 70 pistettä
Rakennusalan työkokemus 30 pistettä
Yhteensä 100 pistettä

Valintapisteet (max.100p) muodostuvat valintakoepisteistä (max.70 p, hyväksymisraja 15 p) sekä rakennusalan työkokemuspisteistä (max.30p).

Kukin tätä valintatapaa käyttävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan valintakokeen osioiden sisällöt, niiden tuottamat pisteet sekä työkokemuksen laadun.

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohteittain, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat eri valintatapoihin. Valintatapajonoista täytetään ensin valintatapa 3 ja sitten valintatapa 1.

9.3.2.1 Valintakoe

Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen ja /tai haastatteluun. Valintakoekutsut lähetetään vain sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Valintakokeen ja /tai haastattelun voi suorittaa ainoastaan hakukohteen ammattikorkeakouluissa. Osallistuessaan tähän valintakokeeseen ja /tai haastatteluun, hakija saa koetuloksen joka pätee ainoastaan kokeen järjestäneessä ammattikorkeakoulussa toteutettavan monimuotototeutuksena järjestettävän tekniikan koulutuksen opiskelijavalinnoissa. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Tekniikan monimuotototeutuksen koulutusta järjestävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan järjestämiensä valintakokeiden päivämäärät.

9.3.2.2 Työkokemus

Työkokemuspisteitä laskettaessa otetaan huomioon vain 18-vuotiaana tai sen jälkeen hankittu rakennusalan työkokemus, joka on kertynyt hakuajan loppuun mennessä. Kaksi kuukautta työkokemusta tuottaa yhden pisteen. Työkokemuksesta voi saada enintään 30 pistettä.

Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Varusmiespalvelua, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelua tai hoitovapaata ei lasketa rakennusalan työkokemukseksi. Työkokemukseksi ei lueta työharjoittelua eikä työssä oppimista, jos ne sisältyvät haussa käytettyyn tutkintoon.

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisin dokumentein.

Pisteitä saadakseen hakijan tulee merkitä hakulomakkeeseen rakennusalan työkokemuksen kokonaismäärä täysinä kuukausina. Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän.

Rakennusalan työkokemuksen määrä on pystyttävä osoittamaan työtodistuksin. Mikäli työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai englanti, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

Työtodistukset tulee lähettää ylimpään rakennusmestarikoulutuksen hakukohteeseen siten, että ne saapuvat hakijapalveluihin viimeistään **20.4.2017** klo 15.00 mennessä (postileiman päiväys ei riitä).

10 MERENKULKUALAN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

10.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

Kaikki hakukelpoiset *Merikapteenin suuntautumisvaihtoehdon* hakijat osallistuvat merenkulkualan erityiskokeeseen (soveltuvuuskoe ja englannin kielen koe) ja kaikki hakukelpoiset *Merenkulkualan insinöörin* suuntautumisvaihtoehdon hakijat tekniikan alan valtakunnalliseen valintakokeeseen ja merenkulkualan erityiskokeeseen (vain englannin kielen koe) ilman erillistä kutsua. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumisista varten. Merenkulkualan koulutus käyttää päivätoteutuksessa alla esitettyjä valintatapoja. Lopulliseen valintaan vaikuttavat valintakokeet ja merenkulkualan työkokemus.

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava (*Merikapteenin suuntautumisvaihtoehdo*):

Valintakoe:	
* merenkulkualan erityiskoe	60 pistettä
Merenkulkualan työkokemus	40 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Valintakokeessa hakijan on saavutettava vähintään seuraavat valtakunnallisen suosituksen mukaiset pisteet: Merenkulkualan erityiskokeessa 20 pistettä.

Valintapisteiden enimmäismäärä on seuraava (*Merenkulkualan insinöörin suuntautumisvaihtoehdo*):

Valintakoe:	
* tekniikan alan valtakunnallinen valintakoe	40 pistettä
* merenkulkualan erityiskoe	60 pistettä
Merenkulkualan työkokemus	40 pistettä
Yhteensä	140 pistettä

Valintakokeissa hakijan on saavutettava vähintään seuraavat valtakunnallisen suosituksen mukaiset pisteet: tekniikan alan valtakunnallisessa valintakokeessa 10 pistettä ja merenkulkualan erityiskokeessa 20 pistettä.

Jos ammattikorkeakoulu käyttää muita pisterajoja, ne ilmoitetaan erikseen hakukohteen tiedoissa.

10.1.1 Valintakoe

Merikapteenin suuntautumisvaihtoehdon valintakoe järjestetään seuraavasti: **Perjantaina 2.6.2017** merenkulkualan erityiskokeen soveltuvuuskoe (testi) ja englannin kielen koe. Merenkulkualan erityiskokeen enimmäispistemäärä on 60 pistettä. Kokeen molempien osioiden pitää olla hyväksyttyä, jotta koe on hyväksytty. Osioiden enimmäispisteet ja valtakunnallisen suosituksen mukaiset hyväksymisrajat ovat: englannin kielen koe 25 pistettä (alin hyväksytty pistemäärä 10 pistettä) ja soveltuvuuskoe 35 pistettä (alin hyväksytty pistemäärä 10 pistettä). Hakija osallistuu merenkulkualan erityiskokeeseen korkeimman merenkulkualan hakutoiveensa mukaisessa merenkulkualan ammattikorkeakoulu-yksikössä.

Merenkulkualan insinöörin suuntautumisvaihtoehdon valintakoe sisältää tekniikan alan valtakunnallisen valintakokeen ja englannin kielen kokeen **torstaina 1.6.2017**. Kokeeseen pitää osallistua joko Kymenlaakson tai Satakunnan ammattikorkeakoulun merenkulkualan yksikössä. Tekniikan alan valtakunnallisen valintakokeen sisältöä on selostettu insinööri- ja laboratorioanalytikkokoulutuksen yhteydessä. Merenkulkualan insinöörin suuntautumisvaihtoehdon englannin kielen kokeen enimmäispistemäärä on 60 pistettä (alin hyväksytty pistemäärä 20 pistettä).

10.1.2 Työkokemus

Merenkulkualan koulutukseen haettaessa työkokemuksesta saa enintään 40 pistettä. Merenkulkualan työkokemuksesta annetaan yksi piste jokaista yhden kuukauden jaksoa kohden.

Merenkulkualan työkokemukseksi *merikapteenin* koulutukseen hyväksytään hakuajan päättymiseen mennessä hankittu Liikenteen turvallisuusviraston, TraFin hyväksymä aluspalvelu meripalveluotteen mukaan ja puolustusvoimissa suoritettu aluspalvelu.

Merenkulkualan työkokemukseksi *merenkulkualan insinöörin* koulutukseen hyväksytään hakuajan päättymiseen mennessä hankittu Liikenteen turvallisuusviraston, TraFin hyväksymä aluspalvelu meripalveluotteen mukaan ja puolustusvoimissa suoritettu aluspalvelu. Lisäksi hyväksytään hakuajan päättymiseen mennessä hankittu konepajapalvelu konepajassa, jossa valmistetaan tai korjataan voimakoneita tai paineastioita, taikka telakalla tai voimalaitoksessa koneistojen tai putkistojen asennustehtävissä (asetus 166/2013).

Pisteitä saadakseen hakijan tulee merkitä työkokemuksen määrä hakulomakkeeseen täysinä kuukausina, kuitenkin siten, että merimiesrekisteriotteen mukaiset kuukaudet on kerrottu kahdella.

Työkokemuksen määrä ja laatu on pystyttävä osoittamaan todistuksin, jotka tarkistetaan valituiksi tulleilta. Ammattikorkeakoulu voi purkaa valinnan, mikäli työtodistuksia ei toimiteta ammattikorkeakoulun ilmoittamassa määräajassa tai hakija on antanut työkokemuksestaan virheellisiä tietoja.

10.2 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen monimuotototeutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain pelkkää valintakoetta käyttäen.

Valinnassa hakija voi saada enintään 100 pistettä ja alin hyväksytty pistemäärä on 20 pistettä. Valintapisteet voivat muodostua valintakoepisteistä, työkokemuksesta, haastattelusta jne. saatavista pisteistä. Kukin ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatiossaan osioiden sisällöt ja niiden tuottamat pisteet.

10.2.1 Valintakoe

Mikäli valintaan sisältyy valintakoe ja/tai haastattelu, kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen ja /tai haastatteluun. Valintakoe kutsut lähetetään vain sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Valintakokeen ja/tai haastattelun voi suorittaa ainoastaan hakukohteen ammattikorkeakouluissa. Osallistuessaan tähän valintakokeeseen ja/tai haastatteluun, hakija saa koetuloksen joka pätee ainoastaan kokeen järjestäneessä ammattikorkeakoulussa toteutettavan monimuotototeutuksena järjestettävän merenkulkualan koulutuksen opiskelijavalinnoissa. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Merenkulkualan monimuotototeutuksen koulutusta järjestävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatioissaan järjestämiensä valintakokeiden päivämäärät ja paikat.

10.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen

Yleinen hakukelpoisuus tutkintoon johtaviin koulutuksiin on kerrottu valintaperustesuositusten yleisessä osassa. Opiskelijavalinta suoritetaan hakukohteittain pelkkää valintakoetta käyttäen.

10.3.1 Valintakoe

Valintapisteet muodostuvat valintakoepisteistä. Valintakokeessa hakija voi saada enintään 100 pistettä ja alin hyväksytty pistemäärä on 20 pistettä. Kukin ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatioissaan valintakokeen osioiden sisällöt ja niiden tuottamat pisteet.

Kaikki hakukelpoiset hakijat kutsutaan valintakokeeseen ja valintakokeen voi suorittaa ainoastaan hakukohteen ammattikorkeakoulussa. Osallistuessaan tähän valintakokeeseen, hakija saa koetuloksen, joka pätee ainoastaan kokeen järjestäneessä ammattikorkeakoulussa. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

Merenkulkualan vieraskielistä koulutusta järjestävä ammattikorkeakoulu ilmoittaa hakuinformaatioissaan järjestämiensä valintakokeiden päivämäärät ja paikat.

10.4 Muita tietoja

10.4.1 Lääkärintodistus

Hyväksytyksi tulleen hakijan on toimitettava merimiesterveyskeskuksen antama lääkärintodistus ammattikorkeakoululle viimeistään **8.9.2017**. Lääkärintodistuksesta tulee käydä ilmi, että:

- henkilön näkö- ja kuulokyky sekä värinäkö ovat sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa säädettyjen vaatimusten mukaiset
- henkilö on terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään soveltuva aiottuun tehtävään eikä hänellä ole sellaista vammaa tai sairautta, joka estää tai selvästi vaikeuttaa hänen työtään
- henkilö ei sairasta tautia, jonka voidaan olettaa pahenevan työssä tai vaarantavan muiden aluksella olevien terveyden taikka merenkulun turvallisuuden

Ammattikorkeakoulu voi perua hakijan opiskelupaikan, mikäli lääkärintodistusta ei toimiteta edellä mainitussa määräajassa tai hakijaa ei lääkärintodistuksen perusteella voida pitää merenkulkualan koulutukseen soveltuvana.

10.4.2 Opiskeluoikeuden peruuttaminen

Merenkulkualan koulutusta koskee Ammattikorkeakoululain (932/2014) 33 §, jonka mukaan opiskelijan opiskeluoikeus voidaan peruuttaa tapauksissa, joissa opintoihin sisältyy asiakasturvallisuutta

taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia ja opiskelija on osoittautunut opintoihin soveltumattomaksi

- vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti opinnoissaan toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden ja siten osoittautunut ilmeisen sopimattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai harjoittelussa
- on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä
- opiskelija on hakuvaiheessa salannut sellaisen tiedon opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä, joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi

11 LIIKETALouden AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkintoon liittyvään koulutusvastuuseen kuuluvat seuraavat kuusi koulutusala, joita tämä suositus koskee:

1. Liiketalous
2. Liiketoiminnan logistiikka
3. Johdon assistenttityö ja kielet
4. Kirjasto- ja tietopalveluala
5. Tietojenkäsittely
6. Turvallisuusala

Tässä suosituksessa on ensin kuvattu valintaperusteet suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen ja sitten vieraskieliseen koulutukseen. Liiketalouden koulutusalaan kuuluu useita koulutuksia ja haku-kohteita. Kunkin ammattikorkeakoulun omilta verkkosivuilta ja opintopolku.fi-palvelusta löytyvät tarkemmat tiedot koulutusten ajankohdista.

11.1 Opiskelijavalinta suomen- ja ruotsinkieliseen päivätoteutukseen

11.1.1 Opiskelijavalinta

Hakijat valitaan kolmella eri tavalla (ks. valintatavat valintaperustesuosituksen yleinen osa):

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 40 pistettä

VALINTATAPA 2: KOULUMENESTYS JA VALINTAKOE (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevat)

Vaihtoehto 2B

Koulumenestys	60 pistettä
Valintakoe	40 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

VALINTATAPA 3: TODISTUSVALINTA (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevat)

Vaihtoehto 3B

Koulumenestys

60 pistettä

Todistusvalinta 3B on käytössä ainoastaan hakijan ensimmäisessä hakukohteessa.

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kuhunkin jonoon. Hakijalle on annettava selkeä kuva siitä, käyttääkö ammattikorkeakoulu todellisuudessa kaikkia valintatapoja.

Ylioppilastutkinnon suorittaneet voivat tulla valituksi kaikista valintatavoista Ammatillisella tutkinnolla, ammatti- ja erikoisammattitutkinnolla sekä ulkomaisella tutkinnolla hakevat sekä pelkän lukion oppimäärän suorittaneet voivat tulla valituksi vain valintatavasta 1. Valintatapajonoista täytetään ensin valintatapa 3B, sitten 2B ja lopuksi 1.

11.1.2 Koulumenestyksen pisteytys**Valintatavat 3B ja 2B**

Koulumenestyspisteet muodostuvat ylioppilastutkintotodistuksen perusteella. Ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat saadaan 1990 ja sen jälkeen valmistuneilta hakijarekisteriin suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta.

A. Valinta ylioppilastutkintotodistuksen perusteella/liiketalous

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	20	19	17	12	10
Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen) pitkä (lyhyt/keskipitkä)	20 (19)	19(18)	17(16)	12 (11)	10 (9)
Matematiikka (lyhyt tai pitkä) tai paras reaaliaineiden kokeista (ennen v. 2006 kirjoittaneilla reaali)	20	19	17	12	10

B. Valinta ylioppilastutkintotodistuksen perusteella/tietojenkäsittely

Yo-tutkintotodistus	L/E	M	C	B	A
Äidinkieli	15	12	9	6	3
Paras kieli (vieraat kielet ja toinen kotimainen) pitkä (lyhyt/keskipitkä)	15 (12)	12 (9)	9 (6)	6 (3)	3 (1)
Matematiikka pitkä (lyhyt)	15 (12)	12 (9)	9 (6)	6 (3)	3 (1)
Paras reaali	15	12	9	6	3

11.1.3 Valintakoe

Valintakokeisiin osallistuvat kaikki hakukelpoiset hakijat ilman erillistä kutsua. Ammattikorkeakoulut ilmoittavat hakuohjeissa tarvittavat tiedot valintakokeeseen osallistumista varten. Valintakoe tehdään valintaryhmän ylimmässä valintakoe yhteistyötä tekevässä hakukohteessa, eikä valintakoepaikkaa voi vaihtaa. Ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä, jossa samaan valintaryhmään kuuluvat koulutukset hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritetun valintakokeen. Hakijan on osallistuttava valintakokeen kaikkiin osiin. Valintakoe hylätään, jos jokin osa jää tekemättä.

Valintakokeesta on saatava vähintään 10 pistettä (maks. 40 pistettä). Mikäli jokin hakukohde poikkeaa tästä, se on mainittu alla ko. koulutuksen kohdalla. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

1. **Liiketalouden koulutuksen** valtakunnallinen valintakoe järjestetään kevään yhteishaussa perjantaina 9.6.2017 klo 12.00. Kokeeseen liittyvä ennakoaineisto on saatavilla jokaisen valtakunnallista koetta käyttävän ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla 24.4. - 9.6.2017. Syksyn yhteishaussa valintakoe on keskiviikkona 1.11.2017 klo 12.00. Syksyn yhteishaussa liiketalouden päivätoteutukseen hyväksytään myös liiketalouden monimuotototeutuksen valintakoetulos. Tulos siirtyy niiden hakukohteiden kesken, jotka tekevät valtakunnallista valintakoe yhteistyötä. Ennakoaineisto on saatavilla pe 29.9. - 1.11.2017. Ennakoaineisto ei saa olla mukana koetilanteessa.

Valtakunnallisessa liiketalouden valintakokeessa on kolme osaa: kirjoitelma tai haastattelu (10 p.), ennakoaineistoon pohjautuvat monivalintatehtävät (15 p.) sekä loogista päättelyä ja matemaattista osaamista mittaava osa (15 p.). Valintakoe kestää kaksi tuntia, mutta kokeeseen on varattava aikaa järjestelyineen kolme tuntia. Mikäli kokeeseen sisältyy haastattelu, kokeeseen on varattava koko päivä.

Liiketalouden valintakoeryhmään kuuluvat seuraavat koulutukset ja niissä käytetään samaa valintakoetta:

- a. Liiketalouden koulutus
- b. Kansainvälisen kaupan koulutus, Lahden ammattikorkeakoulu
- c. Palveluliiketoiminnan koulutus, Lahden ammattikorkeakoulu
- d. Myyntityön koulutus, Haaga-Helia ja Turun ammattikorkeakoulut
- e. Myynnin ja visuaalisen markkinoinnin koulutus, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- f. Myynnin ja markkinoinnin koulutus, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
- g. Myyntityö ja liiketoiminnan logistiikka koulutus, Turun ammattikorkeakoulu
- h. Liiketoiminnan logistiikan koulutus Kymenlaakson ja Turun ammattikorkeakoulut
- i. Johdon assistenttityön ja kielten koulutus Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
- j. Wellness-liiketoiminta, Savonia-ammattikorkeakoulu

2. **Kirjasto- ja tietopalvelualan** koulutusta tarjotaan Oulun, Seinäjoen ja Turun ammattikorkeakouluissa. Valintakoe järjestetään ti 6.6.2017. Valintakokeessa on kaksi osaa: kirjallinen tehtävä tai ryhmähaastattelu (maks. 20 p.) sekä aineistotehtävä (maks. 20 p.). Valintakokeessa painotetaan soveltuvuutta alalle, motivaatiota ja oppimisvalmiuksia. Kokeeseen ei ole ennakkomateriaalia. Valintakokeesta on saatava vähintään 10 pistettä
3. **Tietojenkäsittelyn** koulutuksen valtakunnallinen valintakoe on kevään yhteishaussa torstaina 8.6.2017 klo 12.00 ja syksyn yhteishaussa torstaina 2.11.2017 klo 12.00. Kevään ja syksyn yhteishaussa tietojenkäsittelyn päivätoteutukseen hyväksytään myös tietojenkäsittelyn monimuotototeutuksen valintakoetulos. Tulos siirtyy niiden hakukohteiden kesken, jotka tekevät valtakunnallista valintakoe yhteistyötä. Tietojenkäsittelyn koulutus muodostaa oman valintakoeryhmänsä. Ennakoaineisto julkaistaan jokaisen valtakunnallista koetta käyttävän ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla kevään haussa 8.5. - 8.6.2017 ja syksyn haussa 2.10. - 2.11.2017. Aineisto ei saa olla mukana kokeessa.

Kokeessa mitataan kaikille yhteisellä kirjallisella osuudella loogisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoa (maks.15 p.) sekä ennakkoinfotietoon pohjautuen uuden tiedon omaksumista (maks.15 p.). Kirjallisen osion lisäksi valintakokeessa mitataan motivaatiota ja soveltuvuutta alalle (maks.10 p.). Tämän osion jokainen valintakokeen järjestävä korkeakoulu toteuttaa parhaaksi katsomallaan tavalla esim. esseenä, haastatteluna tai näiden yhdistelmänä tai muulla sopivaksi katsomallaan tavalla. Kukin korkeakoulu julkaisee opintopolun valintaperustetiedoissa tarkemmat tiedot motivaatiota ja suuntautumista mittaavan osion muodosta viimeistään hakuaikana. Hakijan on saatava motivaatiota ja soveltuvuutta mittaavasta osiosta vähintään 4 pistettä ja koko valintakokeesta vähintään 12 pistettä voidakseen tulla valituksi.

11.2 Opiskelijavalinta suomenkieliseen monimuotototeutukseen

11.2.1 Opiskelijavalinta

Hakijat voidaan valita kahdella eri tavalla: (ks. valintatavat valintaperustesuositusten yleisestä osasta):

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 70 pistettä

VALINTATAPA 4: VALINTAKOE JA TYÖKOKEMUS

Valintakoe	70 pistettä
Työkokemus	30 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan käyttäessään molempia. Hakijalle on annettava selkeä kuva siitä, käyttääkö ammattikorkeakoulu todellisuudessa näitä molempia tapoja. Valintavoista täytetään ensin valintatapa 4 ja sitten valintatapa 1.

11.2.2 Työkokemus

Työkokemuspisteitä laskettaessa otetaan huomioon vain 18-vuotiaana tai sen jälkeen hankittu työkokemus, joka on kertynyt kevään haussa viimeistään **31.7.2017** ja syksyn haussa viimeistään **31.12.2017**. Kaksi kuukautta yleistä (ei tarvitse olla alakohtaista) työkokemusta tuottaa yhden pisteen. Työkokemuksesta voi saada enintään 30 pistettä.

Pisteitä voi saada vain työkokemuksesta, josta on työnantajan antama työtodistus, ja joka tarkistetaan hyväksytyksi tulleilta. Työtodistuksesta tulee ilmetä mm. työsuhteen tarkka alkamis- ja päättymispäivä, työnantajan yhteystiedot, työtehtävät ja osa-aikatyön kohdalla työtunnit. Työtodistuksia ei tarvitse toimittaa hakuaikana. Työtodistusten toimitusohjeet ovat aikataululiitteessä.

Varusmiespalvelua, naisten vapaaehtoista asepalvelusta, siviilipalvelua tai hoitovapaata ei lasketa työkokemukseksi. Työkokemukseksi ei lueta työharjoittelua eikä työssä oppimista, jos ne sisältyvät haussa käytettyyn tutkintoon.

Yrittäjyys hyväksytään työkokemukseksi, jos siitä on todistus, joka osoittaa, että hakija on tai on ollut YEL tai MYEL- vakuutettu. (YEL= yrittäjäeläkevakuutus, MYEL=viljelijöiden, metsätalallisten, kalastajien ja poronhoitajien sekä heidän perheenjäsentensä työeläkevakuutus). Ulkomainen yrittäjyys todistetaan vastaavin virallisin dokumentein.

Hakijan tulee muuntaa osa-aikatyön tunnit kokoaikaiseksi niin, että 150 tuntia tai 20 vähintään 7 tunnin työpäivää vastaa yhtä kuukautta. Työkokemuksen ei tarvitse olla yhtäjaksoista eikä saman työnantajan palveluksessa hankittua. Rinnakkaisista työsuhteista voi saada työkokemuspisteitä vain päätoimista työskentelyä vastaavan määrän. Mikäli työtodistus on kirjoitettu muulla kielellä kuin suomi, ruotsi tai englanti, on hakijan toimitettava hakijapalveluihin alkuperäiskielisen todistuskopion lisäksi kopio virallisen kielenkääntäjän suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tekemästä käännöksestä, josta tulee käydä ilmi kääntäjän nimi, allekirjoitus ja leima.

11.2.3 Valintakoe

Valintakokeisiin kutsutaan kaikki hakijat. Valintakoe kutsut lähetetään sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Valintakokeesta on saatava vähintään 28 pistettä (maks. 70 pistettä). Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä, jossa samaan valintakoeryhmään kuuluvat koulutukset hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritetun valintakokeen. Hakijan on osallistuttava valintakokeen kaikkiin osiin. Valintakoe hylätään, jos jokin osa jää tekemättä.

1. **Liiketalouden koulutuksen** valintakoeryhmän valtakunnalliset valintakokeet järjestetään kevään yhteishaussa ke 24.5.2017 ja syksyn yhteishaussa ke 1.11.2017 klo 12.00. Syksyn yhteishaussa liiketalouden monimuotototeutukseen hyväksytään myös liiketalouden päivätoteutuksen valintakoetulos. Tulos siirtyy niiden hakukohteiden kesken, jotka tekevät valtakunnallista valintakoeyhteistyötä.

Valtakunnallisessa liiketalouden koulutuksen valintakokeessa ovat seuraavat osat: kirjoitelma tai haastattelu (30 p.), ennakkoaineistoon pohjautuvat monivalintatehtävät (20 p.) sekä loogista päätelyä ja matemaattista osaamista mittaava osa (20 p.). Ennakkoaineisto julkaistaan jokaisen valtakunnallista koetta käyttävän ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla kevään haussa 24.4. - 24.5.2017 ja syksyn haussa pe 29.9. - 1.11.2017. Aineisto ei saa olla mukana koetilanteessa. Kirjallinen koe kestää kaksi tuntia, mutta kokeeseen on varattava aikaa mahdollisine haastatteluihin 3 - 6 tuntia.

Liiketalouden valintakoeryhmään kuuluvat seuraavat koulutukset ja niissä käytetään samaa valintakoetta:

- a. Liiketalouden koulutus
- b. Pk-yrittäjyyden koulutus, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- c. Liiketoiminnan logistiikan koulutus, Lahden ammattikorkeakoulu
- d. Myynnin ja markkinoinnin koulutus, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

2. **Tietojenkäsittelyn** koulutuksen valtakunnallinen valintakoe on kevään yhteishaussa torstaina 8.6.2017 klo 12.00 ja syksyn yhteishaussa torstaina 2.11.2017 klo 12.00. Tietojenkäsittelyn koulutus muodostaa oman valintakoeryhmänsä. Kevään ja syksyn yhteishaussa tietojenkäsittelyn monimuotototeutukseen hyväksytään myös tietojenkäsittelyn päivätoteutuksen valintakoetulos. Tulos siirtyy niiden hakukohteiden kesken, jotka tekevät valtakunnallista valintakoeyhteistyötä. Ennakkoaineisto julkaistaan jokaisen valtakunnallista koetta käyttävän ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla kevään haussa 8.5. - 8.6.2017 ja syksyn haussa 2.10. - 2.11.2017. Aineisto ei saa olla mukana valintakokeessa.

Valintakokeessa mitataan kaikille yhteisellä kirjallisella osuudella loogisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoa (maks. 20 p.) sekä ennakkoaineistoon pohjautuen uuden tiedon omaksumista (maks. 30 p.). Kirjallisen osion lisäksi valintakokeessa mitataan motivaatiota ja soveltuvuutta alalle (maks. 20 p.). Tämän osion jokainen valintakokeen järjestävä korkeakoulu toteuttaa parhaaksi

katsomallaan tavalla esim. esseenä, haastatteluna tai näiden yhdistelmänä tai muulla sopivaksi katsomallaan tavalla. Kukin korkeakoulu julkaisee opintopolin valintaperustetiedoissa tarkemmat tiedot motivaatiota ja suuntautumista mittaavan osion muodosta.

Hakijan on saatava motivaatiota ja soveltuvuutta mittaavasta osiosta vähintään 8 pistettä ja koko valintakokeesta vähintään 25 pistettä voidakseen tulla valituksi.

11.3 Opiskelijavalinta vieraskieliseen päivätoteutukseen

11.3.1 Opiskelijavalinta

Hakijat voidaan valita kahdella eri tavalla: (ks. valintatavat valintaperustesuositusten yleisestä osasta):

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 40 pistettä

VALINTATAPA 2: KOULUMENESTYS JA VALINTAKOE (valintatavassa mukana vain ylioppilastutkinnolla hakevat)

Vaihtoehto 2B

Koulumenestys	60 pistettä
Valintakoe	40 pistettä
Yhteensä	100 pistettä

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan. Hakijalle on annettava selkeä kuva siitä, käyttääkö ammattikorkeakoulu todellisuudessa näitä molempia valintatapoja. Ylioppilastutkinnon suorittaneet voivat tulla valituksi molemmilla valintatavoilla. Ammatillisella tutkinnolla, ammatti- ja erikoisammattitutkinnolla sekä ulkomaisella tutkinnolla hakevat sekä pelkän lukion oppimäärän suorittaneet voivat tulla valituksi vain valintatavasta 1. Valintatapajonoista täytetään ensin valintatapa 2B ja sitten valintatapa 1.

11.3.2 Koulumenestys

Vieraskielisen koulutuksen päivätoteutuksessa koulumenestyspisteet lasketaan samoin kuin liiketalouden ja tietojenkäsittelyn vastaavan suomenkielisen ja ruotsinkielisen koulutuksen päivätoteutuksessa.

11.3.3 Valintakokeet

Valintakokeisiin kutsutaan kaikki hakukelpoiset hakijat. Valintakoekutsut lähetetään sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Valintakoe tehdään valintaryhmän ylimmässä valintakoeysteistyötä tekevässä hakukohteessa, eikä valintakoepaikkaa voi vaihtaa. Ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä, jossa samaan valintakoeryhmään kuuluvat koulutukset hyväksyvät sellai-

senaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritetun valintakokeen. Hakijan on osallistuttava valintakokeen kaikkiin osiin. Valintakoe hylätään, jos jokin osa jää tekemättä.

Valintakokeesta on saatava vähintään 10 pistettä (maks. 40 pistettä) Mikäli jokin koulutus poikkeaa tästä, se on mainittu alla ko. koulutuksen kohdalla. Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan.

1. **International Business ja Business Management** -koulutusten valtakunnallinen valintakoe on kevään yhteishaussa ke 19.4.2017 ja syksyn yhteishaussa ke 25.10.2017. Kokeeseen liittyvä ennakkoaineisto on saatavilla jokaisen valtakunnallista koetta käyttävän ammattikorkeakoulun Internet-sivuilla hakuajan alkaessa 2017.

Valintakoe koostuu seuraavista osista (min./maks.) pisteet: essee (3 p./10 p.), monivalintakysymykset (2 p./6 p.), matemaattis-loogista ajattelua mittaava osa (2 p./8 p.) ja haastattelu (3 p./16 p.). Essee ja haastattelu muodostavat valintakokeessa integroidun, hakijan englannin kielen taitoa mittaavan osan. Hakijan tulee saada kummastakin osiosta vähintään 3 p. Englannin kielen taitoa mittaava osa merkitään järjestelmään arviolla hyväksytty/hylätty.

Kokeessa mitataan opiskeluvalmiuksia ja tiimissä toimimista, suullista ja kirjallista ilmaisukykyä sekä matemaattis-loogista päättelykykyä. Tarkemmat tiedot löytyvät opintopolku.fi-verkkosivuilta. International Business -koulutukset tekevät keskenään valintakoe yhteistyötä.

2. **Business Information Technology** koulutuksen valtakunnallinen valintakoe on kevään yhteishaussa pe 21.4.2017. Koulutus muodostaa oman valintakoeryhmänsä. Valintakoe koostuu kolmesta osasta: Ennakkomateriaaliin perustuvasta kirjoitustehtävästä (min./maks. pisteet 2 p./10 p.), matemaattis-loogista päättelykykyä mittaavasta tehtävästä (min./maks. pisteet 6 p./20 p.) ja opiskeluvalmiuksia sekä englanninkielen taitoa mittaavasta ryhmäkeskustelusta tai haastattelusta (min./maks. pisteet 2 p./10 p.).

Kokeessa mitataan alalle soveltuvuutta, opiskeluvalmiuksia ja tiimissä toimimista, suullista ja kirjallista ilmaisukykyä sekä matemaattis-loogista päättelykykyä. Hakijoiden englanninkielentaito arvioidaan osana valintakoetta ja hakijan tulee suorittaa kaikki valintakokeen osiot hyväksyttävästi voidakseen tulla valituksi. BIT-koulutukset tekevät keskenään valintakoe yhteistyötä. Tarkemmat tiedot opintopolku.fi-verkkosivulla.

11.4 Opiskelijavalinta vieraskieliseen monimuotototeutukseen

11.4.1 Opiskelijavalinta

Hakijat voidaan valita kahdella eri tavalla (ks. valintatavat valintaperustesuositusten yleisestä osasta):

VALINTATAPA 1: VALINTAKOE

Valintakoe 70 pistettä

VALINTATAPA 4: VALINTAKOE JA TYÖKOKEMUS

Valintakoe 70 pistettä
Työkokemus 30 pistettä
Yhteensä 100 pistettä

Ammattikorkeakoulut määrittelevät hakukohdekohtaisesti, kuinka monta aloituspaikkaa osoittavat kumpaankin valintatapaan. Hakijalle on annettava selkeä kuva siitä, käyttääkö ammattikorkeakoulu todellisuudessa näitä molempia valintatapoja. Valintatapavoista täytetään ensin valintatapa 4 ja sitten 1.

11.4.2 Työkokemus

Vieraskielisen koulutuksen monimuotototeutuksessa työkokemus lasketaan samoin kuin liiketalouden ja tietojenkäsittelyn vastaavan suomenkielisen ja ruotsinkielisen koulutuksen monimuotototeutuksessa.

11.4.3 Valintakokeet

Valintakokeisiin kutsutaan kaikki hakukelpoiset hakijat. Valintakoekutsut lähetetään sähköpostitse hakemuksessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen. Valintakokeesta on saatava vähintään 28 pistettä (maks. 70 pistettä). Valintakoetulos on voimassa kyseisen haun ajan. Mikäli ammattikorkeakoulut tekevät yhteistyötä, samaan valintakoeryhmään kuuluvat koulutukset hyväksyvät sellaisenaan toisessa ammattikorkeakoulussa suoritettua valintakokeen.

AIKATAULULIITE

Ammattikorkeakouluhaut vuonna 2017, todistusten ja liitteiden ym. toimitusaikataulu

AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS

Vaadittujen asiakirjojen on saavuttava perille ilmoitettuun määräaikaan mennessä (postileiman päiväys ei riitä). Koulutusalaakohtaiset poikkeavat päivämäärät ilmoitetaan erikseen korkeakoulujen hakusivuilla ja alakohtaisissa valintaperusteissa.

Asiakirja	Kevään hakuaika I 10.1. – 25.1.2017	Kevään hakuaika II 15.3. – 5.4.2017	Syksyn hakuaika 6. – 20.9.2017
Suomalainen tutkinto:			
1) tutkinnon oltava valmis ja tutkintotodistuksen kopio toimitettava hakijapalveluihin (* = hakukautena valmistuvat)	1) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	1) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	1) 8.12.2017 klo 15 mennessä * pe 29.12.2017 klo 15 mennessä
2) vuonna 1990 tai sen jälkeen valmistuneiden ylioppilaiden arvosanat	2) saadaan suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta	2) saadaan suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta	2) saadaan suoraan ylioppilastutkintolautakunnalta
3) ennen vuotta 1990 valmistuneiden ylioppilaiden toimitettava todistuskopiot hakijapalveluihin	3) ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	3) to 20.4.2017 klo 15 mennessä	3) ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
4) alkuperäisen tutkintotodistuksen tarkistus	4) opintojen alkaessa	4) opintojen alkaessa	4) opintojen alkaessa
Kansainvälinen ylioppilastutkinto (IB, EB, RP):			
1) tutkintotodistuksen kopio ja virallinen käännös toimitettava hakijapalveluihin (* = hakukautena valmistuvat toimittavat Predicted Grades tai vastaavan todistuksen)	1) ke 8.2.2017 klo 15 mennessä * 20.4.2017 klo 15 mennessä	1) to 20.4.2017 klo 15 mennessä * 20.4.2017 klo 15 mennessä	1) ke 27.9.2017 klo 15 mennessä *27.9.2017 klo 15 mennessä
2) Hakukautena RP- ja EB- tutkintoon valmistuvat toimittavat kopion lopullisesta todistuksestaan (IB-tutkintoon valmistuvat toimittavat loppuarvosanat transcript of grades).	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 29.12.2017 klo 15 mennessä

3) alkuperäisen tutkintotodistuksen ja virallisen käännöksen tarkistus	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa
Ulkomainen tutkinto:			
1) tutkinnon oltava valmis ja tutkintotodistuksen kopio ja virallinen käännös toimitettava hakijapalveluihin (ei koske hakukautena valmistuvia EU-/ETA-maan kansalaisia)	1) ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	1) to 20.4.2017 klo 15 mennessä	1) ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
2) hakukautena valmistuvan EU-/ETA-maan kansalaisen tutkintotodistuksen kopio ja virallinen käännös on toimitettava hakijapalveluihin	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 29.12.2017 klo 15 mennessä
3) alkuperäisen tutkintotodistuksen ja alkuperäisen virallisen käännöksen tarkistus	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa
Työtodistukset:			
1) työkokemuksen oltava hankittuna	1) 31.7.2017 mennessä	1) 31.7.2017 mennessä	1) 31.12.2017 mennessä
2) työtodistuksien kopiot toimitettava hakijapalveluihin	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 8.12.2017 klo 15 mennessä
3) alkuperäisten työtodistusten tarkistus	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa
Pakolaisen tai pakolaiseen rinnastettavassa asemassa olevan hakijan turvapaikkapäätös tai oleskelulupa suojelun perusteella on toimitettava hakijapalveluihin	ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	to 20.4.2017 klo 15 mennessä	ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
Ennakkotehtävät on toimitettava (ks. korkeakoulun nettisivut/Opintopolku)	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä
Harkinnanvarainen hakija: korkeakoulun määrittelemät liitteet toimitettava korkeakouluun (ks. korkeakoulun nettisivut/Opintopolku)	ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	to 20.4.2017 klo 15 mennessä	ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
Esteettömyys opiskelijavalinnoissa: hakemus valintakokeen erityisjärjestelyistä toimitettava korkeakouluun (ks. korkeakoulun nettisivut/Opintopolku)	ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	to 20.4.2017 klo 15 mennessä	ke 27.9.2017 klo 15 mennessä

Varsinaiseen valintaan vaikuttavien työkokemustietojen muutokset ilmoitettava hakijapalveluihin	pe 12.5.2017 klo mennessä	to 8.6.2017 klo 15 mennessä	to 9.11.2017 klo 15 mennessä
---	---------------------------	-----------------------------	------------------------------

YLEMPÄÄN AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTOON JOHTAVA KOULUTUS

Vaadittujen asiakirjojen on saavuttava perille ilmoitettuun määräaikaan mennessä (postileiman päiväys ei riitä). Koulutusaloittaiset poikkeavat päivämäärät ilmoitetaan erikseen korkeakoulujen hakusivuilla ja alakohtaisissa valintaperusteissa.

Asiakirja	Kevään hakuaika I 10.1. – 25.1.2017	Kevään hakuaika II 15.3. – 5.4.2017	Syksyn hakuaika 6. – 20.9.2017
Suomalainen tutkinto:			
1) tutkinnon oltava valmis ja tutkintotodistuksen kopio toimitettava hakijapalveluihin (* = hakukautena valmistuvat)	1) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	1) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	1) pe 8.12.2017 klo 15 mennessä * pe 29.12.2017 klo 15 mennessä
2) alkuperäisen tutkintotodistuksen tarkistus	2) opintojen alkaessa	2) opintojen alkaessa	2) opintojen alkaessa
Ulkomainen tutkinto:			
1) tutkinnon oltava valmis ja tutkintotodistuksen kopio ja virallinen käännös toimitettava hakijapalveluihin (ei koske hakukautena valmistuvia EU-/ETA-maan kansalaisia)	1) ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	1) to 20.4.2017 klo 15 mennessä	1) ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
2) hakukautena valmistuvan EU-/ETA-maan kansalaisen tutkintotodistuksen kopio ja virallinen käännös on toimitettava hakijapalveluihin	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 29.12.2017 klo 15 mennessä
3) alkuperäisen tutkintotodistuksen ja alkuperäisen virallisen käännöksen tarkistus	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa

Työtodistukset:			
1) työkokemuksen oltava hankittuna	1) 31.7.2017 mennessä	1) 31.7.2017 mennessä	1) 31.12.2017 mennessä
2) työtodistuksien kopiot toimitettava hakijapalveluihin	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 14.7.2017 klo 15 mennessä	2) pe 8.12.2017 klo 15 mennessä
3) alkuperäisten työtodistusten tarkistus	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa	3) opintojen alkaessa
Ennakkotehtävät on toimitettava (ks. korkeakoulun nettisivut/Opintopolku)	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä	ammattikorkeakoulun ilmoittamaan määräaikaan mennessä
Esteettömyys opiskelijavalinnoissa: hakemus valintakokeen erityisjärjestelyistä toimitettava hakijapalveluihin (ks. korkeakoulun nettisivut/Opintopolku)	ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	to 20.4.2017 klo 15 mennessä	ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
Hakukelpoisuuteen vaikuttavien työkokemustietojen muutokset ilmoitettava hakijapalveluihin	ke 8.2.2017 klo 15 mennessä	to 20.4.2017 klo 15 mennessä	ke 27.9.2017 klo 15 mennessä
Varsinaiseen valintaan vaikuttavien työkokemustietojen muutokset ilmoitettava hakijapalveluihin	pe 12.5.2017 klo mennessä	to 8.6.2017 klo 15 mennessä	to 9.11.2017 klo 15 mennessä

12 Ammatilliset opettajakorkeakoulut

Ammatillisia opettajakorkeakouluja on viisi, ja ne toimivat ammattikorkeakoulujen yhteydessä:

- Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK), Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Haaga-Helia ammattikorkeakoulu (Haaga-Helia), Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu (JAMK), Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Oulun ammattikorkeakoulu (OAMK), Ammatillinen opettajakorkeakoulu
- Tampereen ammattikorkeakoulu (TAMK), Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa voi suorittaa ammatillisen opettajankoulutuksen (60 op), ammatillisen erityisopettajankoulutuksen (60 op) ja ammatillisen opinto-ohjaajankoulutuksen (60 op). Kaikissa viidessä ammatillisessa opettajakorkeakoulussa järjestetään näitä kaikkia koulutuksia. Oulun ammattikorkeakouluun otetaan ammatilliseen erityisopettajan- ja opinto-ohjaajankoulutukseen opiskelijoita vuorovuosin.

Ammatillisten opettajankoulutusten valintaperusteet valmistellaan vuosittain valtakunnallisessa työryhmässä (AMKOPE). Opettajakorkeakoulujen johtajien hyväksynnän jälkeen ammattikorkeakoulujen toimielimet vahvistavat valintaperusteet.

12.1 Ammatillinen opettajankoulutus

Koulutus on suunnattu erityisesti ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opettajille ja niille, jotka aikovat näihin tehtäviin.

Ammatillinen opettajankoulutus on luonteeltaan aikuisopiskelua. Opinnot järjestetään verkko-opintoina tai monimuoto-opiskeluna. Koulutusta järjestetään suomeksi ja englanniksi useilla eri paikkakunnilla.

Ammatillinen opettajankoulutus (opettajan pedagogiset opinnot 60 op) antaa pedagogisen kelpoisuuden opettajan tehtäviin myös muun kuin ammatillisen oppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun opettajan virkaan/tehtävään.

Ammatilliseen opettajankoulutukseen kelpoisuusehtona on sellainen koulutus ja työkokemus, joka vaaditaan ammattikorkeakoulun tai ammatillisen koulutuksen opettajan toimeen (L 932/2014 § 25). Pääsääntö on korkeakoulututkinto (ammattikorkeakoulututkinto tai yliopistotutkinto) ja ammattialan työkokemusta vähintään kolme vuotta. Kelpoisuusehdot vaihtelevat eri kouluasteilla/oppilaitoksissa/opetustehtävissä ja voivat koskea tutkintoa, opetettavien aineiden opintojen laajuuksia ja ammattialan käytännön työkokemusta.

Ammatilliset opettajakorkeakoulut noudattavat opiskelijavalinnassa yhteisiä valintaperusteita. Opiskelijavalinta perustuu valtakunnalliseen hakupisteytykseen. Opiskelijavalinnassa voidaan käyttää koulutusalaakohtaisia valintajonoja ja / tai erillisvalintaryhmiä.

12.2 Ammatillinen erityisopettajankoulutus

Ammatillinen erityisopettajankoulutus antaa muodollisen kelpoisuuden ammatillisen oppilaitoksen erityisopettajan tehtävään. Koulutus on opettajien jatkokoulutusta. Opinnot järjestetään monimuoto-opiskeluna.

Ammatilliseen erityisopettajankoulutukseen kelpoisuusehtona on ammatillisen koulutuksen ammatillisten tai yhteisten opintojen opettajan kelpoisuus (A 986/1998, 13 §, momentit 1.-5., 14. §, 15. §, 29. §). Hakijoilta voidaan vaatia myös päätoimista opetus- ja/tai ohjauskokemusta ammatillisesta oppilaitoksesta ja/tai ammattikorkeakoulusta.

Ammatilliset opettajakorkeakoulut noudattavat opiskelijavalinnassa yhteisiä valintaperusteita. Opiskelijavalinta perustuu valtakunnalliseen hakupisteytykseen. Opiskelijavalinnassa voidaan käyttää koulutusalaakohtaisia tai muita koulutustarpeeseen pohjautuvia kiintiöitä.

12.3 Ammatillinen opinto-ohjaajankoulutus

Ammatillinen opinto-ohjaajankoulutus antaa muodollisen kelpoisuuden kaikkien oppilaitosten opinto-ohjaajan tehtäviin. Koulutus on kuitenkin suunnattu erityisesti ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opinto-ohjaajille tai opinto-ohjaajaksi aikoville. Koulutus on opettajien jatkokoulutusta. Opinnot järjestetään monimuoto-opiskeluna.

Ammatilliseen opinto-ohjaajankoulutukseen kelpoisuusehtona on ammatillisen koulutuksen ammatillisten tai yhteisten opintojen opettajan kelpoisuus (A 986/1998, 13 §, momentit 1.-5., 14. §, 15. §, 29. §).

Ammatilliset opettajakorkeakoulut noudattavat opiskelijavalinnassa yhteisiä valintaperusteita. Opiskelijavalinta perustuu valtakunnalliseen hakupisteytykseen. Opiskelijavalinnassa voidaan käyttää koulutusalaakohtaisia tai muita koulutustarpeeseen pohjautuvia kiintiöitä.